

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТУСА

ГУМЕНЧУК МАКСИМ СЕРГІЙОВИЧ

Допускається до захисту:
завідувач кафедри підприємництва,
корпоративної та просторової
економіки, к.е.н., доцент
О. С.Трегубов
« ____ » _____ 20__ р.

**ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ВИКОРИСТАННЯ
ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність 051 Економіка
ОП «Економіка підприємства»

Кваліфікаційна (магістерська) робота

Науковий керівник:

В. Є. Болгов, доцент кафедри
підприємництва, корпоративної
та просторової економіки, канд.
к.е.н., доцент

(підпис)

Оцінка: _____ / _____ /
_____ (бали/ за шкалою ЄКТ/
за національною шкалою)

Голова ЕК: _____ (підпис)

Вінниця 2021

АНОТАЦІЯ

Гуменчук М. С. Економічне обґрунтування напрямів використання фінансових ресурсів підприємства (на прикладі ТОВ «Таврія – В»). Спеціальність 051 Економіка. Освітня програма «Економіка підприємства». Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2021.

Метою даної роботи є сформулювати теоретичні аспекти та внести пропозиції щодо шляхів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Об'єктом дослідження є процес використання фінансових ресурсів підприємства ТОВ «Таврія-В». Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні підходи щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві.

Згідно з результатами фінансового аналізу, фінансовий стан підприємства не є ідеальним, а підприємство спирається на позикові кошти і не може погасити всі поточні зобов'язання. На балансі підприємства недостатня ліквідність і висока ймовірність банкрутства. Незважаючи на погане фінансове становище підприємства, воно як і раніше прибуткове, стабільне та нарощує виробництво.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінансово-економічний стан, аналіз, оптимізація структури.

Рис. 3. Табл. 23. Бібліограф.: 70 найм.

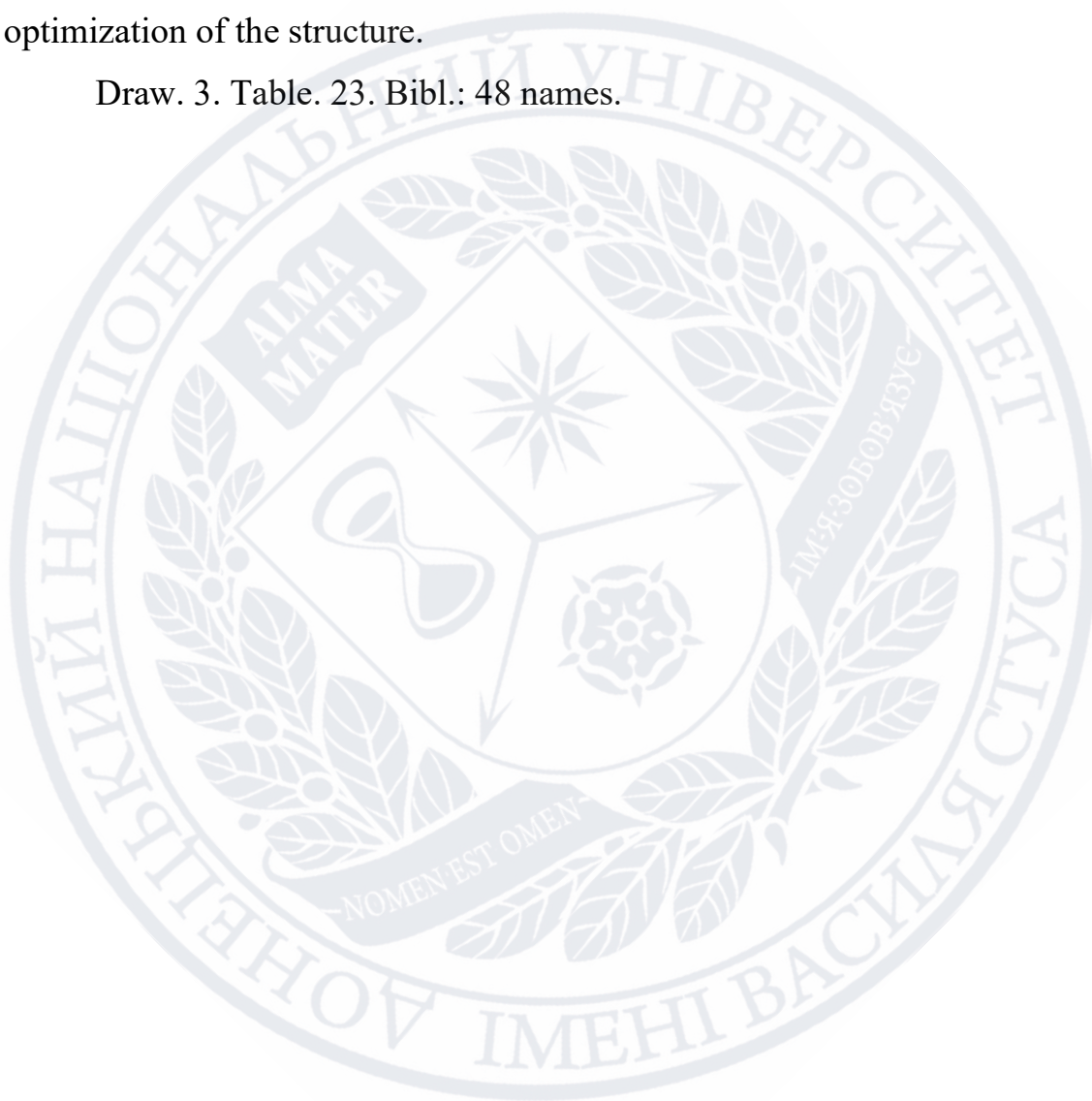
Gumenchuk M. S. Economic substantiation of directions of effective use of financial resources (on the example LLC «Tavria – B»). Specialty 051 Economy. Osvitnya program "Economics of industry". Donetsk National University named after Vasyl Stus. Vinnytsia, 2021.

By the method of robotics, robots € formulate theoretical aspects and make the propositions of how to improve the efficiency of financial resources. About the information on the process of registering financial resources of the enterprise LLC Tavria-B. The subject of advancing theoretical, methodical and practical steps towards advancing the efficiency of financial resources in industry.

Based on the results of the financial analysis, the financial state of the enterprise is not ideal, but the enterprise is spiraling on the spot, and it cannot repay all current crops. On the balance sheet of the enterprise, there is a lack of liquidity and a high level of bankruptcy. Uninvolved on the filthy financial stand of the enterprise, it's like and earlier in the village, it's stable and growing.

Key words: financial resources, financial and economic stan, analysis, optimization of the structure.

Draw. 3. Table. 23. Bibl.: 48 names.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1 Економічна сутність фінансових ресурсів підприємства	7
1.2 Методика аналізу та розрахунку ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства	13
1.3 Джерела формування фінансових ресурсів суб'єкта господарювання	18
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ТАВРІЯ-В».....	29
2.1 Аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «Таврія-В»	29
2.2 Аналіз стану використання фінансових ресурсів ТОВ «Таврія-В»	44
2.3 Аналіз впливу факторів на ефективне використання фінансових ресурсів ТОВ «Таврія-В».....	48
РОЗДІЛ 3 ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ТАВРІЯ-В»	54
3.1 Впровадження фінансового планування як напрям ефективного використання фінансових ресурсів	54
3.2 Оптимізація структури джерел фінансових ресурсів підприємства.....	62
3.3 Рекомендації щодо покращення використання фінансових ресурсів ТОВ «Таврія-В».....	67
ВИСНОВКИ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ	78
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Діяльність будь-якого підприємства в умовах ринкової економіки невіддільна від фінансових відносин, а матеріальним носієм фінансових відносин є фінансові ресурси.

Конкуренція вимагає від компаній постійно шукати шляхи підвищення ефективності. Розумне формування та використання фінансових ресурсів є одним з головних факторів, що впливають на успішне функціонування підприємства.

Тому в умовах сучасного бізнесу ефективне використання фінансових ресурсів є надзвичайно важливим та актуальним питанням для підприємництва.

Метою магістерсько-кваліфікаційної роботи є сформулювати теоретичні аспекти та внести пропозиції щодо шляхів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Для досягнення цієї мети необхідно виконати такі завдання:

- Розкрити характер корпоративних фінансових ресурсів;
- Визначити джерело фінансових ресурсів суб'єкта господарювання;
- Розробити методи оцінки використання фінансових ресурсів;
- Охарактеризуйте виробничо-господарську діяльність досліджуваного підприємства;
- Аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «Таврія-В» з 2018 по 2020 рік;
- Оцінити ефективність використання фінансових ресурсів досліджуваної компанії;
- Оцінити вплив факторів на ефективне використання корпоративних фінансових ресурсів;
- Розглянути і визначити найкращий спосіб підвищення ефективності корпоративних фінансових ресурсів;
- Визначити економічну вигоду від впровадження запропонованих заходів у ТОВ "Таврія-В".

Об'єкт магістерсько-кваліфікаційної роботи є процес використання фінансових ресурсів підприємства.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні та практичні підходи щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві.

Методи дослідження. У магістерсько-кваліфікаційній роботі використовуються метод аналізу та синтезу, метод горизонтального та вертикального аналізу, метод економічного математичного моделювання, метод підсумкового логічного порівняння.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці та обґрунтуванні заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТОВ "Таврія-В".

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень доповідались автором на конференції, за темою: «Економічна сутність фінансових ресурсів підприємства».

Положення, що виносяться на захист:

- впроваджено фінансове планування щодо ефективного використання фінансових ресурсів;
- оптимізовано структуру джерел фінансових ресурсів;
- запропоновані рекомендації щодо покращення використання фінансових ресурсів.

Структура й обсяг магістерської роботи. Дана робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних посилань та додатків.

Робота виконана в обсязі 84 сторінки, містить 3 рисунки, 23 таблиці та 2 додатки.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність фінансових ресурсів підприємства

Успішна діяльність кожної компанії залежить від того, наскільки успішно вона розпоряджається своїми ресурсами, і в умовах сучасного ринку, ефективність будь-якої компанії залежить не тільки від обсягу ресурсів, що використовуються або залучаються, але в першу чергу від ефективності управління цими ресурсами та ефективності взаємодії між ними. Фінансові ресурси загалом це кошти, які підприємство формує і використовує під час господарської діяльності. Поняття «фінансові ресурси» на мікроекономічному рівні - це ресурси, які представлені в активі балансу.

Великий економічний словник під авторством А.Б. Борисова трактує це поняття так: «Фінансові ресурси - сукупність всіх видів коштів, фінансових активів, що у розпорядженні економічного суб'єкта. Фінансові ресурси є результатом взаємодії надходження та витрат, розподілу коштів, їх накопичення та використання» [1].

Розглянемо поняття «фінансові ресурси» та його походження. Концепція «фінансів» походить від латинської «finantia», яка буквально означає «платіж», «плата». Слово «ресурси» походить від французького «ressource», що означає «допомога», тобто те, що може використовуватися джерелом (запасами, матеріалами тощо) для певних цілей [2].

Найбільш повно і точно, на наш погляд, сутність поняття «фінансові ресурси» підприємств та організацій відображена у визначенні, наведеному в підручнику з фінансів підприємств, «Фінансові ресурси підприємства визначається як всі ресурси грошових коштів, що акумулюються підприємством для формування необхідних йому активів з метою здійснення всіх видів діяльності, як за рахунок власних доходів, накопичень та капіталу, так і за рахунок різноманітних надходжень» [3]. Також, сутність поняття

«фінансові ресурси» точно передав автор статті «Сутність та економічний зміст фінансових ресурсів» Мігунов А.А. що знаходиться у розпорядженні цих організацій і призначена для виконання зобов'язань перед бюджетною та фінансово-кредитною системами, перед своїми контрагентами у процесі фінансування поточних витрат господарської діяльності, фінансування витрат, пов'язаних з інвестиційною діяльністю, соціальними потребами та стимулюванням працівників [3].

Значення фінансових ресурсів у підприємницькій діяльності важко переоцінити. Без фінансових ресурсів, неможлива діяльність будь-якого суб'єкта господарювання. У ході господарської діяльності підприємства відбувається кругообіг фінансових ресурсів. Це замкнутий цикл, що складається з кількох стадій. Перша стадія це залучення фінансових ресурсів, потім йде стадія акумулювання фінансових ресурсів, потім стадія вкладення фінансових ресурсів з метою подальшого залучення фінансових ресурсів. І таких оборотів може бути необмежену кількість.

Стратегічне управління процесом формування фінансових ресурсів підприємства визначає необхідність попередньої класифікації. Класифікація фінансових ресурсів підприємства передбачає їх поділ: за титулом власності; за групою джерел залучення до підприємства; за тимчасовим періодом залучення [4].

За титулом власності фінансові ресурси, що формуються підприємством, поділяються на два основні види - власні та позикові. До власних фінансових ресурсів організації відносять кошти, вкладені власниками у підприємство у його створенні, сформовані принаймні накопичення доходів та створення резервів у процесі функціонування підприємства. Власний. капітал включає статутний капітал, нерозподілений прибуток, резервний капітал, додатковий капітал.

Позиковими називають ресурси, що використовуються підприємством, але не належать йому, отримані на основі принципів повернення,

терміновості та платності з оформленням відповідних договорів та угод (кредитних, лізингових, факторингових).

По групах джерел залучення стосовно підприємству виділяють фінансові ресурси, які залучаються із зовнішніх та внутрішніх джерел. Фінансові ресурси, що залучаються з внутрішніх джерел, характеризують власну їхню частину, що формується безпосередньо на підприємство для забезпечення його розвитку. Основу власних фінансових ресурсів, що формуються із внутрішніх джерел, становить чистий прибуток підприємства. Фінансові ресурси, що залучаються із зовнішніх джерел, характеризує ту частину, що формується поза межами підприємства. Вона охоплює залучений із боку, як власний, і позиковий капітал.

По часовому періоду залучення виділяють такі види фінансових ресурсів: фінансові ресурси, залучені на довгостроковій та короткостроковій основі. Фінансові ресурси, що залучаються на довгостроковій основі, складаються з власних фінансових ресурсів, а також із позикових їх видів, що залучаються на термін більше одного року. Сукупність власного та довгострокового позикового капіталу, сформованого підприємством, характеризується терміном «перманентний капітал». Фінансові ресурси, залучені на довгостроковій основі, є основним об'єктом управління формування на підприємство. Фінансові ресурси, які залучаються на короткостроковій основі, формуються підприємством на період до одного року. У стратегічному управлінні вони використовуються зазвичай задоволення тимчасових інвестиційних потреб [8].

Розглянувши класифікацію фінансових ресурсів, ми також маємо розглянути функції фінансових ресурсів. Під функціями будь-якої економічної категорії слід розуміти форму вираження її громадського призначення, тобто вони мають висловлювати специфіку цієї категорії. У функціях, по суті, і проявляється сутність фінансових ресурсів як одного з найважливіших компонентів організаційної структури та процесу

функціонування соціально-економічної системи того чи іншого рівня. У додатку до організації основними є:

- інвестиційно - розподільна;
- фондоутворююча;
- доходорозподільна;
- забезпечувальна;
- контрольна [5].

Сенс інвестиційно - розподільної функції фінансових ресурсів полягає у розподілі фінансових ресурсів всередині організації, що сприяє найбільш ефективному їх використанню, та у найбільш синтезованому вигляді виражається в рамках інвестиційної політики, прийнятої на підприємстві. Суть функції - у прагненні оптимізувати активну сторону балансу, наприклад, якою має бути величина оборотного капіталу, які напрями вкладення власного капіталу є найбільш оптимальними, який обсяг коштів доцільно тримати на рахунках фірми та ін.

Функція фінансових ресурсів організації реалізується під час оптимізації правої, тобто пасивної, боку балансу. Будь-яка організація фінансується з кількох джерел: це внески власників, кредити, позики, кредиторська заборгованість, реінвестований прибуток та ін. Проблема з вибором джерел полягає в тому, що залучення та підтримання будь-якого джерела потребує того чи іншого обсягу одноразових та регулярних витрат. Оскільки кожне джерело має власну вартість, виникає проблема ефективності управління фінансовою структурою організації.

Суть доходорозподільної функції фінансових ресурсів організації у тому, будь-яка успішно діюча організація отримує дохід за підсумками чергового періоду. Оскільки до доходу, як результату функціонування фірми, мають пряме чи опосередковане відношення багато зацікавлені у фірмі особи, які брали участь у її роботі капіталом, працею, іншими ресурсами, має бути знайдено прийнятна система їх винагороди. Фінансові ресурси допомагають вирішити цю проблему.

Сенс забезпечує функції фінансових ресурсів очевидний і визначається, по-перше, цільовим призначенням підприємства і, по-друге, системою розрахункових відносин, що склалися. Один із ключових фінансових показників – прибуток – служить кількісним підтвердженням, свого роду забезпеченням інтересів інвесторів. Наявність прибутку в середньому служить підтвердженням того, що ключова мета, зростання добробуту власників фірми нею досягається. Суть другого аспекту також очевидна. Організація є суб'єктами взаємовідносин з безліччю контрагентів. Фінансові ресурси таки допомагають упорядкувати ці взаємовідносини та підтримувати їх у прийнятному стані.

Суть контрольної функції фінансових ресурсів організації полягає в тому, що саме за допомогою фінансових показників та індикаторів, побудованих на їх основі, може бути здійснено найбільш дієвий контроль за ефективним використанням ресурсного потенціалу організації та у певному

Наближення вирішено завдання гармонізації інтересів власників та топ-менеджерів підприємства.

Усі згадані функції фінансових ресурсів реалізуються у організації у межах фінансового менеджменту, тобто системи ефективного управління фінансовою діяльністю організації.

Докладно розглянувши поняття фінансові ресурси, ми можемо розглянути поняття ефективності управління фінансовими ресурсами.

Ефективне управління фінансовими ресурсами залежить від двох складових: ефективне формування фінансових ресурсів та ефективне використання фінансових ресурсів.

Ефективне використання фінансових ресурсів - це зіставлення кількості та якості витрачених ресурсів з кількісним та якісним виразом досягнутих результатів. Однак не завжди результат господарської діяльності залежить лише від ефективного використання фінансових ресурсів. Так, оптимально розподіливши, і використовуючи фінансові ресурси, підприємство може зазнавати збитків внаслідок зниження трудової дисципліни, порушення

технології виробництва, перевитрати матеріалів, сировини та інших причин. Тому, щоб детальніше розглянути проблему ефективного використання фінансових ресурсів, необхідно оцінити ефективність використання всіх складових частин, які формують загалом фінансові ресурси підприємства.

Ефективне формування фінансових ресурсів залежить від джерел формування фінансових ресурсів. Формуються фінансові ресурси за рахунок власних та залучених коштів.

До власних джерел фінансових ресурсів відносяться:

- статутний капітал;
- амортизація;
- прибуток;
- резервний фонд;
- ремонтний фонд;
- страхові резерви та інші джерела.

До позикових джерел фінансових ресурсів відносяться:

- кредити фінансових установ;
- бюджетні кредити;
- комерційні кредити;
- кредиторська заборгованість, що постійно перебуває в обороті та інші

[8]

До залучених джерел фінансових ресурсів відносяться:

- кошти пайової участі в поточній та інвестиційній діяльності;
- гроші від емісії цінних паперів;
- пайові та інші внески членів трудового колективу, юридичних та фізичних осіб;
- страхове відшкодування;
- надходження платежів з франчайзингу, оренди.

Пошук джерел фінансових ресурсів лежить відповідальністю на фінансових службах та працівниках цих служб, фінансових менеджерів насамперед.

У результаті можна сказати, що джерела фінансових ресурсів не менші, а може навіть є важливішими, ніж самі фінансові ресурси, оскільки саме вони лежать в основі цих фінансових ресурсів.

1.2 Методика аналізу та розрахунку ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства

Управління фінансовими ресурсами підприємства - це сукупність цілеспрямованих методів, операцій, важелів, прийомів на різноманітні види фінансів задля досягнення певного результату. Метою управління фінансовими ресурсами підприємства є визначення шляхів оптимізації джерел формування [7].

Алгоритм управління фінансовими ресурсами підприємства визначається необхідністю вирішення наступних завдань:

- визначення виду фінансових ресурсів, що залучаються;
- вибір певної системи індикаторів, що характеризують ефективність використання кожного виду використовуваних фінансових ресурсів;
- забезпечення ефективності управління структурою фінансових ресурсів.

Управління фінансовими ресурсами підприємства будуються на певних засадах, пов'язаних із основами господарської діяльності.

Перший принцип: фінансові ресурси підприємства формуються за рахунок власних коштів, субсидій та залучених коштів. Початкове створення власних фінансових ресурсів відбувається у момент установи підприємства, коли утворюється статутний фонд (статутний капітал).

Статутний капітал є стартовим капіталом організації, необхідним для забезпечення його основної діяльності та отримання надалі прибутку. Основні характеристики первинного формування статутного капіталу підприємства різних організаційно-правових форм згрупуємо на рис. 1.1.

Рис. 1.1 – Статутний капітал підприємства різних організаційно-правових форм

ВИМОГИ ДО СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ТА ЗАСНОВНИКІВ ПІДПРИЄМТВА			
Тип підприємства	Засновники (учасники)		Мінімальний розмір статутного капіталу
	Кількість		
	мінімальна	максимальна	
ТОВ		100 учасників (як юрособи, так і фізособи)	Відсутній
ПП	Одна юрособа або одна фізособа	Фізособи у будь-якій кількості або одна юрособа	
АТ		Не обмежена	1250 мінімальних зарплат на момент реєстрації підприємства (у січні-листопаді 2021 р. – це 7.500.000 грн, у грудні 2021 – 8.125.000)

Основним джерелом фінансових ресурсів на діючих підприємствах виступає прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг), рахунок якої утворюються валовий прибуток і прибуток, і навіть амортизаційні відрахування.

Частково вони формуються рахунок надходжень порядку перерозподілу коштів.

Другий принцип: Фінансова діяльність підприємства планується на майбутній господарський рік з урахуванням показників та результатів діяльності за минулий рік та прогнозів на майбутній період. Мета складання фінансових планів – визначення можливих фінансових ресурсів, капіталу та резервів на основі прогнозування обсягів господарської діяльності, доходів та

витрат. У планах закладається створення фінансових резервів та відрахування до централізованих фондів.

Третій принцип: забезпечення безпеки власних оборотних засобів. Передбачається, що власні оборотні кошти повинні зберігатись у повному обсязі. Якщо вартість власних оборотних коштів знижуватиметься, то підприємство може знизити фінансову стійкість, що може призвести до банкрутства.

Цикл управління фінансовими ресурсами складається із двох етапів:

- 1) аналіз структури, динаміки та факторів, що впливають на фінансові ресурси;
- 2) прогнозування та оптимізація фінансових ресурсів та джерел їх формування [7].

1. Метою аналізу формування фінансових ресурсів є визначення шляхів оптимізації цього процесу, як у цілому, так і за окремими напрямками їх витрачання. Для досягнення цієї мети вирішуються такі завдання:

- аналіз динаміки, структури фінансових ресурсів;
- аналіз впливу факторів на ефективність використання фінансових ресурсів;
- аналіз ефективності використання фінансових ресурсів;
- аналіз використання прибутку.

На ефективність використання фінансових ресурсів впливає ряд показників, факторів. Класифікація факторів є їх у групах залежно від загальних ознак. Вона дозволяє глибше розібратися у причинах зміни досліджуваних явищ, точніше оцінити місце та роль кожного фактора у формуванні величини результативних показників :

а) Для оцінки та безпосереднього виявлення факторів, що вплинули на ефективність використання фінансових ресурсів підприємства та в кінцевому підсумку вплинули на значення показників, які безпосередньо цю ефективність і дозволяють виміряти, ми можемо скористатися моделями: трифакторною моделлю Дюпона та моделлю ефекту фінансового важеля (ЕФР). Необхідно зробити пояснення, що капітал це основна частина

фінансових ресурсів, при аналізі фінансових ресурсів ми аналізуватимемо зміну капіталу.

Для аналізу факторів зміни рентабельності власного капіталу найбільш широке поширення набула трифакторна модель, що отримала ім'я Дюпона. Трифакторна модель застосовується також для аналізу рентабельності виробничих фондів, де оцінюється вплив: рентабельності продажів, фондомісткості виробництва продукції та оборотності обігових коштів.

Сильною стороною даної моделі є те, що рентабельність виробничих фондів узагальнює всі сторони господарської діяльності підприємства, тим самим найбільш повно виражає ефективність його роботи. У цьому показнику враховується вся сукупність засобів підприємства і відображається ефективність їх використання.

Трифакторна модель Дюпона полягає у використанні коефіцієнта рентабельності власного капіталу (ROE, Return On Equity) як інтегрального показника ефективності діяльності підприємства та представлення її формули у вигляді трьох факторів. Так формула розрахунку рентабельності власного капіталу має такий вигляд:

$$ROE = ROS * K_{ao} * LR \quad (1.1)$$

де: ROE (Return On Equity) – рентабельність власного капіталу;

ROS (Return On Sales) – рентабельність продажів;

K_{ao} – коефіцієнт оборотності активів;

LR (Leverage ratio) – коефіцієнт фінансового важеля.

Формула Дюпона включається три фактори, що впливають на рентабельність власного капіталу:

- Операційну ефективність (рентабельність продажів з чистого прибутку);

- Ефективність використання всіх активів (оборотність активів);

Трифакторна модель Дюпона показує вплив на рентабельність підприємства операційної діяльності (продажу), інвестиційної та фінансової.

Як бачимо, ефективність системи продажу підприємства безпосередньо визначає рентабельність власного капіталу і відтак інвестиційну привабливість підприємства [9].

б) До кожного конкретного періоду діяльності підприємства під час використання зовнішніх запозичень фінансовий менеджер має визначити межа, до якого можна використовувати позикові кошти, т.к. їх перевищення може призвести до втрати незалежності і звести нанівець ефективність залучення позикових коштів. Ефект фінансового важеля (ЕФВ) базується на фундаментальній теорії фінансового менеджменту про структуру капіталу (теорія Модільяні-Міллера) та залежить від середньої розрахункової ставки відсотка (СРСР), яка не дорівнює банківському відсотку. Ефект від залучення позикових коштів то, можливо як позитивним, і негативним. При наданні коштів клієнту, банкір звертає увагу до структури джерел господарських коштів, й у першу чергу величину позикового капіталу.

Засновниками теорії структури капіталу заслужено вважаються американські вчені Ф. Модільяні та М. Міллер. Результати їхніх досліджень лежать в основі багатьох положень сучасної фінансової науки, за розвиток якої вони були удостоєні Нобелівської премії у галузі економіки.

Як відправна точка з'ясування ролі структури капіталу автори ММ-theory використовували ідеальне економічне середовище, в якому ринки досконалі, відсутні податки та інші витрати ведення бізнесу (транзакційні, агентські, інформаційні, банкрутства), всі учасники господарської діяльності перебувають у рівних умовах (наприклад, можуть залучати і розміщувати капітал за однаковою безризиковою ставкою), поведуться раціонально, мають одну й ту саму інформацію тощо.

Відповідно до теорії Модільяні - Міллера в ідеальному економічному середовищі структура капіталу не впливає на вартість підприємства, яка залежить тільки від рентабельності його діяльності та пов'язаних з нею ризиками [1].

Інакше кажучи, за дотримання всіх зроблених припущень за умов рівноваги ринку має виконуватися така рівність (перша теорема ММ):

$$V_U = V_L = D + E = \frac{EBIT}{r} \quad (1.2)$$

де V_U - вартість фінансово незалежної (відсутність позик) фірми; V_L - вартість фінансово залежної (що використовує позики) фірми; D – обсяг залучених позик; E - величина власного капіталу; $EBIT$ - прибуток фірми від операцій; r - норма прибутковості інвесторів з урахуванням ризику фірм цього класу (ставка капіталізації доходу) [10].

1.3 Джерела формування фінансових ресурсів суб'єкта господарювання

Фінансові ресурси підприємства можна розділити на власні фонди, позикові кошти та позикові кошти відповідно до джерела їх формування.

Джерелами власних фінансових ресурсів компанії є статутний капітал (фонди), резервні фонди, цільові фонди, нерозподілений прибуток, цільові доходи та фінансування.

Статутний капітал (капітал) - це сума внесків власника (засновника) або акціонерів у формування майна організації. Дозволити акціонерам проявляти ініціативу щодо збільшення або зменшення розміру законного капіталу компанії (капіталу). Статутний капітал (капітал) доповнюється найменшими законодавчими змінами. Формування юридичного фонду (капіталу) юридичної особи здійснюється засновниками (акціонерами) грошових та негрошових внесків. Поповнення статутного фонду організації може здійснюватися за рахунок нових внесків засновника, нерозподіленого прибутку минулих років або звітних років, балансу фондів накопичення та споживання, фонду переоцінки статей балансу та резервного фонду.

Легальний капітал може бути зменшений, коли основні засоби амортизуються, безоплатно передаються, списуються ліквідаційні втрати основних засобів та компенсуються збитки попереднього року.

Взаємні фонди формуються за рахунок пайових внесків членів споживчого товариства і виплачуються відповідно до соціальної хартії. Це джерело засобів для створення власного споживчого товариства, яке можна успадкувати або повернути акціонерам.

Накопичення власних коштів організації в процесі здійснення господарської діяльності відбувається шляхом:

- а) спрямування прибутку на приріст майна і грошових коштів, тобто реінвестування прибутку;
- б) отримання безоплатного цільового фінансування, що направляється на придбання активів;
- в) приросту вартості майна за рахунок джерел власних коштів відмінних від прибутку [15].

Дохід від реінвестування - це дохід, який власник не отримує, і належить до обороту юридичної особи, яку вони створили. Статутний капітал (капітал) та реінвестований дохід є джерелом чистих активів суб'єкта господарювання. Реінвестований дохід представлений у вигляді резервів та спеціальних фондів організації та нерозподіленого прибутку.

Нерозподілений прибуток є лише джерелом активів, що використовуються для фінансування матеріально-технічного фонду суб'єкта господарювання та для поповнення власних оборотних коштів. Після розподілу він капіталізується у резервний фонд.

Статутні фонди, пайові фонди, цільові фонди, резервні фонди та нерозподілений прибуток є постійними джерелами власних коштів організації.

Кошти, як джерело фінансових ресурсів організації, формуються шляхом вирахування з розподіленого прибутку, а в деяких випадках - за рахунок доходу від фінансової діяльності (відрахування від розподілу до витрат обігу для зменшення загального доходу тощо).

Беруть участь у розподілі загальних фондів та спеціальних фондів у формуванні організаційних та корпоративних ресурсів. До фондів загального

призначення належать резервні фонди та статутні фонди. Через них формуються необоротні активи та оборотні активи.

Фонд спеціального призначення створюється для фінансування певних видів діяльності та використання їх за призначенням. Сюди входять провідні фонди, споживчі фонди, фонди переоцінки основних засобів, фонди доповнення ліквідності та фонди амортизації.

Провіденційний фонд вираховується з розподілу прибутку, використовується для організації виробництва та розвитку, амортизації основних фондів та нематеріальних активів, цільові кошти надаються та збираються безкоштовно. Організувати формування таких передбачуваних фондів: додаткові фонди власного капіталу, основні матеріально-технічні фонди, фонди соціального поля та фонди амортизації.

На практиці багато компаній не створюють (або не створили в повному обсязі) передбачені фонди і використовують прибуток, який вони мали б отримати, для матеріального стимулювання, соціального забезпечення, компенсації та інших потреб, які не мають нічого спільного зі створенням нового майна.

Фонд споживання був створений для оплати соціальних потреб колективу та витрат на матеріальне стимулювання працівників. Вони формуються шляхом вирахування розподіленого прибутку та інших джерел. Фонди споживання, створені організацією, - це фонди соціального розвитку, резервні фонди заробітної плати та стимули. Формування фонду споживання в основному вираховується з розподіленого прибутку відповідно до встановлених стандартів і використовується відповідно до затвердженого бюджету.

Фонд споживання використовується на:

- виплату одноразових заохочень за виконання особливо важливих завдань;
- преміювання працівників за підсумками роботи підприємства за рік;
- надання матеріальної допомоги, оплати путівок на лікування та

відпочинок, екскурсії та подорожі;

- компенсацію подорожчання вартості харчування в їдальнях і буфетах;
- надбавки до пенсій, одноразову допомогу ветеранам праці які ідуть на пенсію;
- оплату додатково наданих за колективним договором відпусток працівникам, в тому числі жінкам, які виховують дітей;
- стипендії студентам і учням, направленим господарюючим суб'єктом на навчання до вищих і середніх спеціальних навчальних закладів, які виплачуються за рахунок коштів господарюючого суб'єкта [19].

Поповнення оборотних коштів (індексація) в організації створюються для підтримки її фінансової стійкості. Фонд включає доходи від переоцінки ліквідних активів, направлених до поповнення власного оборотного капіталу та додаткове відрахування власного оборотного капіталу, що формується компаніями, що займаються торгівлею та громадським харчуванням, становлять 6% від їх загального доходу від продажу товарів.

Резервні фонди формуються всередині організації на основі законів або організаційних документів. Витрати на їх формування вираховуються з розподіленого прибутку та доходу від випуску розподілених акцій, сформованого за допомогою курсової різниці внесків законного капіталу (фонду), задекларованих в іноземній валюті. Резервний фонд використовується для фінансування діяльності та програм, створених для нього.

Резервні фонди формуються всередині організації на основі законів або організаційних документів. Витрати на їх формування вираховуються з розподіленого прибутку та доходу від випуску розподілених акцій, сформованого за допомогою курсової різниці внесків законного капіталу (фонду), задекларованих в іноземній валюті. Резервний фонд використовується для фінансування діяльності та програм, створених для нього.

В економічній літературі набір спеціальних розподілів стабільних

пасивів джерела корпоративних фінансових ресурсів. Це резерви, створені за рахунок власних коштів для погашення витрат і боргів, а також нарахованих доходів у майбутніх періодах. Вони накопичуються за рахунок виручки або прибутку звітного року. Стабільні зобов'язання включають невикористані резерви під безнадійну заборгованість, майбутні та поточні витрати та резерви на виплати, включаючи доходи, виплачені засновникам, відстрочені доходи та залишки споживчого фонду.

Фонди фізичної та технологічної інфраструктури є джерелом фінансування відсутності накопичених амортизаційних фондів для основних засобів та нематеріальних активів.

Фонд формується після вирахування прибутку, розподіленого в попередньому році, з використанням встановлених стандартів розвитку матеріально-технологічного фундаменту, вирахування розподіленого в цьому році прибутку та доповнення інших витрат. конкретний фонд.

Капітальні інвестиційні фонди фонду використовуються для: підготовки виробництва; корпоративного навчання робочих місць; будівництва об'єктів відповідно до порядку участі в капіталі тощо.

У відповідь на необхідність технологічного вдосконалення підприємств та розширення матеріальних виробничих баз може бути створений інноваційний фонд. Витрати фонду використовуються за призначенням відповідно до затвердженого бюджету.

Інноваційний фонд використовується для компенсації вартості капітальних вкладень, що не збільшує вартість основних фондів. Фонд використовується для фінансування досліджень та розробок, фінансування будівництва інженерної та транспортної інфраструктури, а також планів відомчих енергозбереження.

Більша частина попиту на фінансові ресурси забезпечується за рахунок позикових коштів. До них належать: довгострокові та короткострокові позики, кредитування та пайове фінансування, орендне фінансування, продаж боргу (факторинг) та продаж короткострокових цінних паперів

компаній.

Залежно від термінів виділяються дві основні групи фінансових операцій:

- короткострокові (до року);
- довгострокові (понад рік).

Розподіл фінансових операцій за термінами має велике значення, особливо для підприємств які отримують фінансові ресурси із зовнішніх джерел, з точки зору планування повернення боргів [20].

Кредити включають позики, отримані від небанківських організацій за кредитними договорами. Позики у формі кредиту, включаючи векселі, залучають організації, яким бракує платіжних засобів. Підставою для отримання їх від небанківських організацій є офіційно підписаний договір позики. Як доказ своєчасності повернення позики позичальник може видати вексель позикодавцю.

Організації можуть отримати позики у формі позик у інноваційних фондах та інших комерційних структурах. Позики видаються лише за рахунок власних коштів кредиторів.

Найпоширенішим видом кредитного фінансування є кредитне фінансування. Він включає будь-яке зобов'язання підприємства сплатити фіксовану суму або відсотки за отримані кошти протягом певного періоду часу. Кредитне фінансування включає кредити банків та інших фінансових установ, комерційні (торгові) кредити та фінансування облігацій.

Основними джерелами позичкових коштів є забезпечені (іпотечні) позики та незабезпечені (умовні) позики. Гарантія або іпотека відноситься до позики під заставу позичальника обладнанням, товарами, дебіторською заборгованістю та іншим майном. Зазвичай сума іпотечного кредиту нижча від ринкової вартості обладнання або інших закладених активів, які компанія іпотечно заставляє.

Потенційні або незабезпечені позики не вимагають забезпечення і надаються позикодавцем лише в тому випадку, якщо кредитний рейтинг

позичальника високий. Відсотки за умовні позики трохи вищі за відсотки за забезпеченими позиками. Крім того, такі позики передбачають обов'язкові умови або гарантії між позичальником та позикодавцем у кредитному договорі. Наприклад, позикодавець перевіряє фінансовий стан позичальника та підтримує певний рівень кредиторської заборгованості.

До незабезпечених кредитів відносяться:

- позики, за якими в якості гарантії на рахунку залишається компенсаційний залишок, який позичальник не може використовувати, а відсоток за користування кредитними ресурсами виплачується за всю суму, зазначену в кредитному договорі;
- кредитна лінія, що представляє собою договір про максимальну суму, яку готовий позичити кредитор протягом певного періоду, залишаючи за собою право контролю за використанням цієї суми;
- позики під гарантії держави або різних фондів підтримки [29].

Значна частина оборотних коштів фінансується за рахунок різних форм комерційного (торгового) кредиту. Комерційна позика не еквівалентна передоплаті у вигляді грошової суми. Це фактичний платіж за продаж товарів або послуг протягом певного періоду часу після доставки або надання. Ця форма кредиту не вимагає гарантій, тому важливо ретельно вивчити фінансовий стан компанії.

Найпоширенішою формою комерційного кредиту є відкритий кредит. Державна позика - це рахунок-фактура, сплачений позичальником протягом певного періоду. Для менш надійних партнерів комерційні позики видаються у формі векселів, які є письмовими вексями, підписаними одержувачем комерційного кредиту. У векселі зазначається термін сплати, як правило, процентна ставка, яку потрібно сплатити.

Зовнішнє фінансування шляхом випуску боргу у формі облігацій відноситься до довгострокового кредитного фінансування. Облігації - це фінансові зобов'язання у формі цінних паперів, і їх власники мають право на фіксований дохід і, як очікується, регулярно викуплятимуться до повної

вартості облігації. Фінансування облігацій - це спосіб отримання позик. Кожна облігація, продана компанією, є частиною її загального боргу.

Компанії, які отримують кошти за допомогою облігацій, мають певні переваги. По-перше, власники облігацій мають перевагу над іншими довгостроковими власниками цінних паперів при ліквідації підприємств. По-друге, облігації забезпечені майном та капіталом, тому вони можуть платити нижчі процентні ставки. По-третє, продаж облігацій не передбачає отримання контролю над компанією, оскільки її власники не мають права голосу. Власник облігацій є кредитором компанії, а не її власником. По-четверте, відсотки за боргами за позиками можуть бути пов'язані з комерційними витратами.

Поширеним видом зовнішнього фінансування є власне фінансування. Продаж акцій - це довгостроковий спосіб залучення коштів. Оскільки набувач акцій стає співвласником підприємства, кошти, отримані від продажу акцій, не будуть позичатися. Акціонери мають право на частину майна підприємства за свою частку законного капіталу акцій, які вони купують.

Поширеним видом корпоративного довгострокового фінансування є лізинг. Використання оренди як зовнішнього джерела фінансування має свої переваги: вам не потрібні «живі» гроші для придбання обладнання та отримання договорів оренди; орендні платежі - це операційні витрати; у разі банкрутства не виникає проблем із поверненням позики та продажем орендоване майно.

Одним із видів короткотермінового кредитування можна вважати факторинг, тобто продаж боргу факторинговій компанії до погашення боргу. Продаж боргу здійснюється за зниженою ціною. Після підписання договору факторингу боржник буде повідомлений, кому він повинен заплатити, а продавець боргу отримає гроші за поточне фінансування оборотних коштів. Цей вид фінансування є дорогим і використовується, коли інші джерела фінансування не можуть бути використані.

За ринкових умов досить поширеним видом короткострокового фінансування є продаж короткострокових корпоративних цінних паперів, особливо комерційних паперів. Привабливість цього методу фінансування полягає в тому, що комерційна папір продається за стабільною обліковою ставкою і не вимагає забезпечення.

За певних умов залучення позикових коштів збільшить потенціал прибутку компанії. У міру зростання прибутку використання чужих грошей збільшує власний капітал компанії.

При виборі зовнішніх джерел фінансування необхідно порівняти витрати на отримання фінансових ресурсів з інших джерел. Основним змістом тут є рівень процентних ставок та умови сплати боргу, а також інші можливі умови, визначені потенційними інвесторами та кредиторами. Критеріями вибору джерел фінансування позик можуть бути можливі обмеження надходження капіталу, ризик передачі прав корпоративного контролю зовнішнім джерелам фінансування та інші причини, які можуть вплинути на поведінку інвесторів та кредиторів.

Виходячи з усього вищезазначеного можна зробити висновок, що у організацій і підприємств існує два основних джерела формування фінансових ресурсів - це власні і позикові кошти [41].

Висновки до розділу 1

Фінансові ресурси - це збір усіх високоліквідних активів, якими компанія управляє та виконує свої фінансові зобов'язання та розширює відтворення.

Фінансові ресурси є матеріальним носієм фінансових відносин, спрямованих на розвиток виробництва, підтримку та розвиток невиробничих товарів, споживання та резервів.

За ступенем ліквідності фінансові ресурси поділяються на абсолютну ліквідність, швидку ліквідність, повільну ліквідність та складну ліквідність.

Відповідно до різних форм власності, фінансові ресурси поділяються на власні ресурси, залучені ресурси та залучені ресурси.

За актуальністю використання фінансові ресурси поділяються на короткострокові, середньострокові та довгострокові. Часовий діапазон для кожної групи може бути встановлений окремо, залежно від виду діяльності конкретної компанії.

Фінансові ресурси зосереджені на певних фондах, тобто на сумах із суворим цільовим використанням.

Фондова форма фінансових ресурсів є найефективнішим способом її використання. Вона забезпечує концентрацію ресурсів у головному напрямку суспільного виробництва та розвитку. Створення та використання цільових фондів за рахунок фінансових ресурсів може забезпечити фінансування процесу відтворення на мікрорівні.

Кошти, як джерело фінансових ресурсів організації, віднімаються з розподіленого прибутку, в деяких випадках - доходу від фінансової діяльності.

Брати участь у розподілі загальних коштів та спеціальних фондів у формуванні організаційних та корпоративних ресурсів.

Найпоширеніший вид кредитування – це фінансовий кредит. Він включає будь-які зобов'язання підприємства сплачувати фіксовану суму або проценти за отримані кошти протягом певного періоду часу.

Позики поділяються на заставні (іпотечні) та незабезпечені (умовні). Гарантія або іпотека - це кредит, забезпечений обладнанням позичальника, товарами, дебіторською заборгованістю та іншим майном. Умовні або незабезпечені кредити не вимагають застави і надаються кредитором лише за умови високого кредитного рейтингу позичальника. Відсотки за умовними кредитами трохи вище процентів за кредитами під заставу.

Поширеними видами довгострокового зовнішнього фінансування є випуск облігацій та акцій та оренда. Короткострокове зовнішнє фінансування включає факторинг та комерційний продаж паперу.

Залучення фінансових ресурсів за певних умов збільшить потенціал прибутку компанії. У міру зростання прибутку використання чужих грошей збільшує власний капітал компанії.

Фінансові ресурси підприємства можна аналізувати шляхом формування та використання двох параметрів. Формування фінансових ресурсів має на меті забезпечити організацію коштами, необхідними для підприємницької діяльності. Використання фінансових ресурсів спрямоване на розумне їх розподіл для підвищення прибутковості та платоспроможності компанії.

Для того, щоб оцінити ефективність використання корпоративних фінансових ресурсів, необхідно проаналізувати систему показників, що характеризує ліквідність, прибутковість та господарську діяльність балансу підприємства. Для узагальнення рівня ефективності використання підприємством фінансових ресурсів та діяльності необхідно розрахувати ймовірність банкрутства.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ТАВРІЯ-В»

2.1 Аналіз фінансово-економічного стану ТОВ «Таврія-В»

ТОВ «Таврія-В» — всеукраїнська мережа супермаркетів. Повне найменування – товариство з обмеженою відповідальністю «Таврія-В», Код ЄДРПОУ – 19202597. ТОВ «Таврія-В» до асоціацій, корпорацій, консорціумів, концернів, інших об'єднань за галузевою ознакою не входить.

ТОВ «Таврія-В» представлена в Одесі, Миколаєві, Хмельницькому, Білгород-Дністровському, Ізмаїлі, Чорноморську, Херсоні, Харкові, Києві. Компанія складається з 85 торгових об'єктів з яких 76 – супермаркети, а також інтернет-супермаркету. У компанії працює більш ніж 10 тисяч осіб.

Компанія «Таврія-В» була заснована в 1992 році і починала свою діяльність з мережі торгових павільйонів в Одесі. На сьогоднішній день ТОВ «Таврія-В» є мультиформатною компанією. В її структуру входять великі торгові центри, делікатес-маркети, торгові точки формату «магазин біля дому», ресторани швидкого харчування, ресторани VIP-класу, виробничі цехи, а також великий логістичний комплекс.

ТОВ «Таврія-В» займається широкоформатною торгівлею та наданням в оренду торговельних площ. Ключові бізнес-напрями компанії [23]:

- роздрібна торгівля;
- оптова торгівля;
- громадське харчування;
- виробництво;
- будівництво і девелопмент;
- приват-лейбл.

ТОВ «Таврія-В» сьогодні - одна з найбільш популярних торгових мереж, що працює в різних регіонах України. Визнання споживачів пов'язано в першу чергу з високим рівнем обслуговування та якістю надаваних послуг.

Величезна увага приділяється якості товару, рівню сервісу, надання додаткових безкоштовних послуг, затишній атмосфері для відвідувачів і простоті в обслуговуванні. Асортимент магазинів мережі включає до 30 000 найменувань різних товарів. Мережа супермаркетів "Таврія-В" у своїй роботі використовує 2 формати торгових точок - торговельні центри і "магазини біля дому". Перший з них орієнтований в першу чергу на клієнтів, які здійснюють тижневі покупки, а другий - на щоденні покупки. Така диверсифікація дозволяє в значній мірі охопити ринок роздрібної торгівлі і сприяє зростанню частки ринку. Всі торгові точки мережі розташовані в густонаселених районах, місцях значного потоку людей, а також на транспортні розв'язки міста, що забезпечує постійний приплив покупців. Торгові центри та супермаркети пропонують широкий вибір непродовольчої групи товарів - частка яких становить близько 40%.

ТОВ «Таврія-В» впроваджує найсучасніші розробки у сфері складських і транспортних технологій. Проводиться постійне вдосконалення системи планування, на регулярній основі проводиться аналіз продажів. Компанія має 3 логістичних склади загальною площею понад 60 тис. м², автопарк; службу доставки; інтернет-магазин; пакувальну лінію. ТОВ «Таврія-В» використовує автоматизовану систему управління запасами, в якій об'єднані всі магазини компанії. Власний автопарк включає 50 вантажних автомобілів, у тому числі з ізотермічними фургонами, фургонами- рефрижераторами. ТОВ «Таврія-В» - перша компанія в південному регіоні України, яка ще в 1999 році надала своїм покупцям можливість скористатися послугами служби доставки і робити покупки у віртуальному продовольчому магазині: www.universam.com.ua. Серед постійних покупців служби доставки "Таврія - В" - готелі, ресторани, розважальні комплекси, офіси, судноплавні і авіакомпанії, великі експедиторські компанії, елітні фітнес клуби і лікарні, а також школи.

ТОВ «Таврія-В» - один з лідерів у виробництві м'ясної, рибної, кулінарної, кондитерської, хлібобулочної продукції серед мереж роздрібної

торгівлі. Весь технологічний процес, що включає в себе підготовку сировини до виробництва, пакування, маркування, охолодження проводиться в спеціалізованих цехах, обладнаних сучасним високотехнологічним устаткуванням. Кваліфікація фахівців компанії постійно підвищується завдяки регулярним тренінгам, стажуванням, відвідування міжнародних виставок і конференцій. Компанія має свої торгові марки, такі як “Eurogroup”, “Сімка”, “Субота”, “Натхнення”, “Didie”, “Секретні технології”, “Українська зірка”.

ТОВ «Таврія-В» пропонує своїм клієнтам власну мережу кафе. Головна ідея проекту "Т-спринт кафе" - створення мережі кафе здорової їжі під одним брендом і однієї стильової спрямованості. В асортименті "Т-спринт кафе" - страви традиційної домашньої української і європейської кухні. Концепція "Т-спринт кафе" - Quick&Casual, що займає проміжне положення між підприємствами швидкого харчування (Quick Service) і традиційними кафе-ресторанами (Casual dining).

Сьогодні найбільш пріоритетним форматом торгової нерухомості для компанії є великі торговельно-розважальні центри площею не менше 10 тисяч м², в структурі яких, крім торгових площ, запроектовані кафе, ресторан або каток. Паралельно компанія займається відкриттям невеликих торгових точок в спальних районах міста площею 600 м² в форматі «магазин біля дому». На сьогоднішній день більша частина торговельних об'єктів компанії планується в окремо розташованих будинках. Однак, є приклади розміщення продовольчих супермаркетів ТОВ «Таврія-В» в структурі торгових об'єктів, що входять в портфель інших компаній. Організаційна структура компанії представлена на рис. 2.1. Керівні органи ТОВ «Таврія-В» складаються із Зборів засновників, Ради директорів. Найвищим керівним органом компанії є Збори засновників, які визначають напрямки діяльності та стратегію компанії. Засновники мають право ухвалення остаточних рішень з усіх питань, що відносяться до діяльності компанії й використання майна компанії. Рада директорів є виконавчим органом, який у межах компанії, здійснює управління повсякденною діяльністю у рамках керівних положень і політики,

встановлених засновниками. Рада директорів призначається засновниками і керує діяльністю відповідно до угоди про керівництво.

До Ради директорів входять: директор по розвитку, комерційний директор, фінансовий директор, виконавчий директор, директор по рекламі. Крім того, до управлінських структур відносяться Головний бухгалтер, відділ аудиту. Кожен з директорів керує декількома структурними підрозділами відповідної спеціалізації. Зокрема, директору з розвитку підпорядковано відділ розвитку та будівельну групу; директору по рекламі - відділ реклами. Крім того, у складі товариства є такі структурні підрозділи: відділ логістики (логістичний склад), відділ продажу, відділ маркетингу, відділ закупівель, бухгалтерія, плановий відділ, відділ автоматизації та управління бізнес процесами. Найнижчою ланкою структури компанії є магазини які поділені на 6 регіонів покриття. Управління торговими центрами здійснює топ-менеджмент ТОВ "Таврія - В".

Фінансування господарської діяльності ТОВ "Таврія-В" здійснюється за рахунок залучення кредитних коштів, отриманого прибутку від фінансово-господарської діяльності підприємства та протягом 2018 - 2019 років залучення фінансування через випуску цінних паперів - корпоративних облігацій. ТОВ "Таврія-В" було першим з ретейлерів України, який у 2003 році здійснив випуск корпоративних облігацій. Загальна сума випуску склала 5 000 000 гривень. У 2019 році ТОВ "Таврія-В" здійснило другу емісію облігацій на загальну суму 40 млн.грн. Залучені кошти спрямовані на фінансування переустаткування торгових залів, закупівлю сучасного обладнання та будівництво нових магазинів. До банків клієнтом яких є ТОВ "Таврія-В" відносяться [24]: ПАТ "Універсалбанк", ПАТ "ПУМБ", ПАО "Сбербанк", ПАТ "Ощадбанк", ПАТ "Райффайзен Банк Аваль". [25].

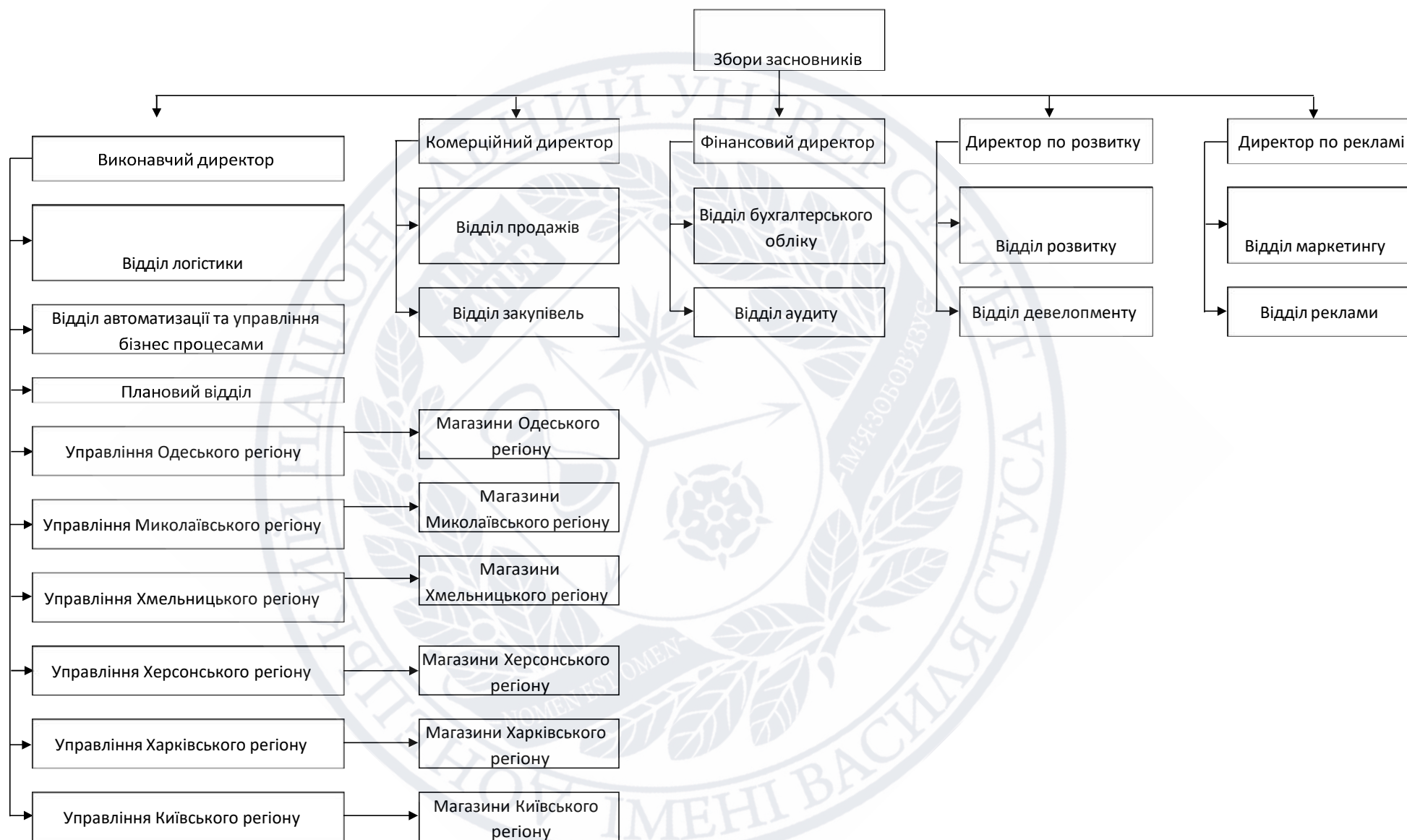

Рисунок 2.1 – Організаційна структура ТОВ «Таврія-В»

Основними напрямками діяльності ТОВ "Таврія-В" найближчим часом є: розширення існуючої торгівельної мережі; підвищення ефективності діяльності; розширення асортименту і реалізація нових видів товарів, у тому числі за рахунок власних марок. Майбутні плани збільшення реалізації нових видів товарів та послуг Емітента пов'язані з необхідністю зберігання ринкових позицій. Планується подальшому подовження відкриття нових торгівельних центрів.

Основними факторами, що впливають на діяльність емітента є фінансова криза в Україні, зміни у податковому законодавстві, нестабільність законодавчої системи України та погіршення загальної політичної та економічної ситуації. Збільшення витрат та строків проведення капітальних вкладень, у т. ч. відсутність фінансування банками. Загострення конкурентної боротьби, у тому числі через іноземні торгівельні мережі на ринку України, брак кваліфікованого персоналу, форс-мажорні обставини.

Щоб оцінити загальні фінансово -економічні умови підприємства, ми повинні спочатку проаналізувати майно, що належить йому, та джерело його придбання.

Для аналізу складу корпоративних активів та пасивів необхідно узагальнити статті з однаковим змістом, щоб визначити основні тенденції динаміки балансу. Визначимо склад та структуру майна (табл. 2.1)

Таблиця 2.1 – Аналіз складу та структури майна ТОВ «Таврія-В», тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Усього майна	1952614	2586595	2822101	633981	32,47	235506	9,1
Необоротні активи	1626059	2044600	2237744	418541	25,74	193144	9,45
Оборотні активи	326555	541995	584357	215440	65,97	42362	7,82

Продовження таблиці 2.1

запаси	136296	162389	272892	26093	19, 14	110503	68,05
дебіторська заборгованість	138347	297325	219026	158978	114, 91	-78299	-26,33
кошти та їх еквіваленти	16819	30536	31932	13717	81, 56	1396	4,57
інші оборотні активи	34749	46800	36737	12051	34, 68	-10063	-21,5
Витрати майбутніх періодів	344	4945	23770	4601	133 7,5	18825	380,69

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Таврія-В»

З даних табл. 2.1 можна зробити висновок, що вартість майна підприємства зростала протягом всього досліджуваного періоду, у 2018-2019 роках на 32,47%, а у 2019-2020 роках на 9,1%. Це відбулося за рахунок збільшення необоротних активів на 25,74% у 2019 році та на 9,45% у 2020 році, а також збільшення оборотних активів на 65,97% у 2019 році та на 7,82% у 2020 році.

Темпи зростання оборотних активів перевищують темпи зростання необоротних активів, що свідчить про збільшення частки оборотних активів у структурі корпоративної власності. Це може свідчити про збільшення ліквідності активів та прискорення обороту активів.

Аналізуючи структуру оборотних активів, можна зробити висновок, що їх збільшення за 2019 рік відбулося найбільшою мірою за рахунок збільшення дебіторської заборгованості на 114,91%, а за 2020 рік за рахунок збільшення запасів на 68,05%. Менший приріст оборотних активів у 2020 році порівняно з 2019, відбувся через зменшення дебіторської заборгованості на 26,33%.

Проаналізуємо показники майнового стану підприємства в табл. 2.2. Для цього використаємо наступні формули [26]:

$$Км. а. = \frac{OA}{НА}, \quad (2.1)$$

де Км.а. – коефіцієнт мобільності активів;
 ОА – оборотні активи;
 НА – необоротні активи.

$$\text{Чо.з.} = \frac{\text{ОЗ}}{\sum A} \quad (2.2)$$

де Чо.з. - частка основних засобів;
 ОЗ – основні засоби;
 $\sum A$ – сума активів.

$$\text{Кзн.} = \frac{\text{Зн}}{\text{Пв}} \quad (2.3)$$

де Кзн. – коефіцієнт зносу основних засобів;
 Зн – знос основних засобів;
 Пв – первісна вартість основних засобів.

$$\text{Кф. о. п.} = \frac{\text{ОЗс}}{\text{Чп}} \quad (2.4)$$

де Кф.о.п. – фондоозброєність;
 ОВФс – середньорічна вартість основних виробничих фондів;
 Чп – чисельність працівників.

$$\text{Кфм.} = \frac{\text{ОЗс}}{\text{с/в}} \quad (2.5)$$

де Кфм. – фондомісткість.

$$\text{Кфв.} = \frac{\text{с/в}}{\text{ОЗс}} \quad (2.6)$$

де Кфв. – фондovіддача.

$$\text{Кр. в. ф.} = \frac{\text{Чп}}{\text{ОЗ} + \text{З}} \quad (2.7)$$

де Кр.в.ф. – коефіцієнт рентабельності виробничих фондів.

З даних табл. 2.2, можна зробити висновок, що коефіцієнт мобільності активів зріс на 32% у 2019 році і знизився на 1,49% у 2020 році досягнувши значення 0,26, отже підприємство суттєво збільшило частку своїх оборотних активів, але ці показники недостатньо високі для підприємства роздрібної

торгівлі.

Частка основних засобів в активах залишилася майже без змін, спостерігалось зменшення показника на 16,3% у 2019 році та підвищення на 14,47% у 2020 році.

Коефіцієнт зносу основних засобів зріс на 7,33% у 2019 році та зменшився на 1,85% у 2020 році, отже спостерігається тенденція до поступового зносу основних засобів.

Таблиця 2.2 - Аналіз показників майнового стану ТОВ «Таврія-В»

Показник	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Коефіцієнт мобільності активів	0,2	0,27	0,26	0,07	35,00	-0,01	-3,70
Частка основних засобів в активах	0,33	0,28	0,32	-0,05	-15,15	0,04	14,29
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,33	0,35	0,34	0,02	6,06	-0,01	-2,86
Фондоозброєність	58,26	68,00	80,40	9,74	16,71	12,41	18,25
Фондомісткість	0,48	0,51	0,65	0,03	5,40	0,15	28,70
Фондовіддача	2,08	1,97	1,53	-0,11	-5,12	-0,44	-22,30
Коефіцієнт рентабельності виробничих фондів	0,05	0,08	0,03	0,03	56,11	-0,04	-54,81

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Таврія-В»

Фондоозброєність вказує на вартість основних засобів, що припадають на одного працівника, даний показник зріс на 16,71% у 2019 році та на 18,25% у 2020, це сталося за рахунок збільшення вартості основних засобів при сталому значенні кількості працівників, це свідчить про позитивну тенденцію до розширення виробництва.

Фондомісткість показує рівень середньорічної вартості основних виробничих фондів на одиницю вартості виробленої продукції, показник зріс на 0,13% у 2019 і на 35,94% у 2020 роках, це свідчить про негативну тенденцію, адже нормою вважається зниження даного показника. Значення коефіцієнта

фондовіддачі, навпаки, зменшувалось протягом аналізованого періоду, що також є негативним.

Рентабельність виробничих фондів у 2018 році складала 5%, за 2019 рік значення виросло до 8%, але у 2020 знизилася до 3%, що є ще нижчим показником ніж у 2018 році.

Визначимо склад та структуру джерел фінансування діяльності підприємства (табл. 2.3)

Таблиця 2.3 – Аналіз складу та структури пасивів ТОВ «Таврія-В» тис. грн.

Показник	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Капітал разом	1952614	2586595	2822101	633981	32,47	235506	9,1
Власний капітал, у т.ч.	887768	1262154	1410703	374386	42,17	148549	11,77
зареєстрований (пайовий) капітал	24000	24000	30000	0	0	6000	25
капітал у дооцінках	900293	1210243	1312513	309950	34,43	102270	8,45
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-36525	27911	68190	64436	176,42	40279	144,31
Позиковий капітал, у т.ч.	657141	715924	883908	58783	8,95	167984	23,46
Довгострокові кредити банків	656594	715452	863959	58858	8,96	148507	20,76
Короткострокові кредити банків	547	472	19949	-75	-13,71	19477	4126,48
Поточні зобов'язання	408252	608989	547439	200737	49,17	-61550	-10,11
Короткострокові кредити банків	547	472	19949	-75	-13,71	19477	4126,48
Поточна кредиторська заборгованість за:	373051	455386	447686	82335	22,07	-7700	-1,69

Продовження таблиці 2.3

товари, роботи, послуги	228731	270338	26828 9	41607	18,19	-2049	-0,76
розрахунками з бюджетом	2197	2272	4857	75	3,41	2585	113,78
розрахунками з і страхування	92	78	172	-14	-15,22	94	120,51
розрахунками з оплати праці	882	936	1313	54	6,12	377	40,28
одержаними авансами	141149	181762	17305 5	40613	28,77	-8707	-4,79
Інші поточні зобов'язання	34654	153131	79804	118477	341,89	-73327	-47,89

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Таврія-В»

З даних табл. 2.3, можна зробити висновок, що капітал підприємства збільшувався протягом досліджуваного періоду. Це сталося в результаті збільшення власного капіталу на 42,17% у 2019 році та 11,77% у 2020 році, а також за рахунок збільшення позикового капіталу на 24,38% у 2019 році та 6,57% у 2020 році.

Збільшення власного капіталу відбулося через збільшення капіталу у дооцінках на 34,43% у 2019 році та 8,45% у 2020 році, а також нерозподіленого прибутку на 176,42% у 2019 році та 144,31% у 2020. Зростання позикового капіталу у 2019 році на 24,38% відбулося більшою мірою через зростання поточних зобов'язань на 49,17%, у 2020 попри зменшення поточних зобов'язань на 10,11% - позиковий капітал зріс на 6,57% за рахунок зростання довгострокових зобов'язань на 20,76%.

Зростання поточних зобов'язань на 49,17% у 2019 році відбулося через зростання поточної кредиторської заборгованості на 22,07% та інших поточних зобов'язань на 341,89%, у 2020 році поточні зобов'язання зменшилися на 10,11% через зниження інших поточних зобов'язань на 47,89%. У 2020 році підприємство збільшило заборгованість по короткострокових кредитах банків на 4126,48%, це свідчить про необхідність компанії покрити свої поточні потреби в грошових коштах та неспроможність погашення

поточних зобов'язань перед контрагентами. Власний капітал збільшився на 42,17% за 2019 рік та на 11,77% за 2020, майно підприємства збільшилося на 32,47% та 9,1% за відповідні періоди, отже спостерігається позитивна тенденція перевищення темпів росту власного капіталу над темпами росту активів, це свідчить про збільшення обсягів власних джерел фінансування діяльності підприємства.

Наступним кроком є проведення аналізу фінансової стійкості та показників ділової активності підприємства.

Проаналізуємо відносні показники фінансової стійкості в табл. 2.4. Для цього використаємо наступні формули [20]:

$$\text{Ксп. ПК та ВК} = \frac{\text{ПК}}{\text{ВК}} \quad (2.4)$$

де Ксп. ПК та ВК – коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу;

ПК – позиковий капітал підприємства;

ВК – власний капітал суб'єкта господарювання.

$$\text{Ка} = \frac{\text{ВК}}{\sum A}, \quad (2.5)$$

де Ка – коефіцієнт автономії.

$$\text{Км. в. к.} = \frac{\text{ВСК}}{\text{ВК}}, \quad (2.6)$$

де Км.в.к. – коефіцієнт маневреності власного капіталу.

$$\text{Кз. в. о. к.} = \frac{\text{ВСК}}{\text{ОА}}, \quad (2.7)$$

де Кз.в.о.к. – коефіцієнт забезпечення підприємства власними оборотними коштами;

ВСК – власні оборотні кошти підприємства.

$$\text{Кф. л.} = \frac{\text{ДЗ}}{\text{ВК}}, \quad (2.8)$$

де Кф.л. – коефіцієнт фінансового левериджу.

З даних табл. 2.4 можна зробити висновок, що коефіцієнт фінансової незалежності знаходиться нижче оптимального значення 0,6, але

спостерігається тенденція до зростання. Так показник зріс на 7,32% у 2019 році і на 2,44% у 2020 році.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу у 2019 році зріс на 58,46% досягнувши нормативного значення. Це свідчить про те, що у підприємства достатньо власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних та частини оборотних активів.

Коефіцієнти забезпечення власними оборотними коштами знаходиться на високому рівні і говорить про здатність компанії проводити активну діяльність без можливості доступу до зовнішніх джерел фінансування та позикового капіталу.

Таблиця 2.4 – Аналіз відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Таврія-В»

Показник	Нормативне значення	Роки			Відхилення			
		2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
					+/-	%	+/-	%
Коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу	<0,6	1,20	1,05	1,00	-0,15	-12,52	-0,05	-4,66
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	> 0,6	0,45	0,49	0,50	0,03	7,32	0,01	2,44
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,35	0,27	0,43	0,37	0,16	58,46	-0,07	-15,35
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними коштами	>0,1	0,74	1,01	0,89	0,27	35,73	-0,12	-12,25
Коефіцієнт фінансового левереджу	<0,25	0,74	0,57	0,61	-0,17	-23,36	0,05	8,04

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Таврія-В»

Коефіцієнт фінансового левериджу підприємства далекий від нормативного значення, це говорить про високий ступінь залежності підприємства від довгострокових зобов'язань, з іншого боку це може свідчити

про високий рейтинг довіри банків.

Таблиця 2.5 – Динаміка доходів ТОВ «Таврія-В» тис. грн.

Стаття	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1483119	1565353	1408209	82234	5,54	-157144	-10,04
Інші операційні доходи	342289	375944	429485	33655	9,83	53541	14,24
Інші фінансові доходи	11	6	9	-5	-45,45	3	50
Інші доходи	26	208	7759	182	700	7551	3630,29
Всього доходів	1825445	1941511	1845462	116066	6,36	-96049	-4,95

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Таврія-В»

Проаналізуємо динаміку та структуру доходів та витрат досліджуваного підприємства в табл. 2.5, 2.6.

З даних табл. 2.5 можна зробити висновок, що доходи підприємства у 2019 році в порівнянні з 2018 р. виросли на 116066 тис. грн., або на 6,36%, а у 2020 році в порівнянні з 2019 р. знизились на 96049 тис. грн. (4,95%). Така динаміка надходжень основною мірою спричинена збільшенням чистого доходу від реалізації продукції на 82234 тис. грн. (5,54%) у 2019 році та зниженню на 157144 тис. грн., або на 10,04% у 2020 році.

Таблиця 2.6 - Динаміка витрат ТОВ «Таврія-В» тис. грн.

Стаття	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Собівартість реалізованої продукції (товарів)	-1209882	-1339723	-1230897	-129841	-10,73	108826	8,12
Адміністративні витрати	-46734	-52991	-61705	-6257	-13,39	-8714	-16,44
Витрати на збут	-225076	-220530	-258928	4546	2,02	-38398	-17,41
Інші операційні витрати	-135027	-96663	-94698	38364	28,41	1965	2,03
Фінансові витрати	-166320	-149800	-146928	16520	9,93	2872	1,92

Продовження таблиці 2.6

Інші витрати	0	0	-3185	0	-	-3185	-
Всього витрат	-1783039	-185970	-1796341	-76668	-4,3	63366	3,41

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Таврія-В»

З даних табл. 2.6 можна зробити висновок, що витрати підприємства у 2019 році знизились в порівнянні з 2018 р. на 76668 тис. грн., або на 4,3%, а у 2020 році виросли на 63366 тис. грн. (3,41%), така динаміка витрат спричинена зменшенням собівартості реалізованої продукції на 129841 тис. грн. (10,73%) у 2019 році, та збільшенням на 108826 тис. грн., або на 8,12% у 2020 році в порівнянні з 2019 роком, адже собівартість реалізованої продукції є найбільшою статтею витрат підприємства.

Проаналізуємо відносні показники ділової активності та рентабельності, які характеризують загальний фінансовий стан підприємства в табл. 2.5. Для цього використаємо наступні формули [27]:

$$\text{Ко. а.} = \frac{\text{ЧВ}}{\sum A}, \quad (2.9)$$

де Ко.а. – коефіцієнт оборотності активів.

$$\text{Ко. м. з.} = \frac{\text{с/в}}{\text{ВЗ}}, \quad (2.10)$$

де Ко.м.з. – коефіцієнт оборотності матеріальних запасів;

с/в – собівартість реалізованої продукції;

ВЗ – виробничі запаси.

$$\text{Ко. о. з.} = \frac{\text{ЧВ}}{\text{ОЗ}}, \quad (2.11)$$

де Ко.о.з. – коефіцієнт оборотності основних засобів.

$$\text{Кр. а.} = \frac{\text{Пр}}{A}, \quad (2.12)$$

де Кр.а. – коефіцієнт рентабельності активів;

Пр – прибуток.

Виходячи з даних табл. 2.7 можна зробити висновки, що коефіцієнт оборотності активів знизився на 0,13 у 2019 році та на 0,09 у 2020, це свідчить що за 2 роки на 1 гривню використаних активів підприємство стало отримувати на 0,22 гривні менше виручки. Спостерігається також падіння протягом двох

років коефіцієнтів оборотності матеріальних запасів та основних засобів, що свідчить про зниження фондівдачі виробництва.

Таблиця 2.7 - Аналіз відносних показників ділової активності та рентабельності

Показник	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Коефіцієнт оборотності активів	0,63	0,50	0,42	-0,13	-20,32	-0,09	-17,55
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	8,88	8,25	4,51	-0,63	-7,06	-3,74	-45,33
Коефіцієнт оборотності основних засобів	1,92	1,82	1,31	-0,09	-4,81	-0,51	-27,97
Коефіцієнт рентабельності активів	0,14	0,09	0,06	-0,05	-37,66	-0,02	-27,97

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Таврія-В»

Коефіцієнт рентабельності активів знизився вдвічі за 2 роки, але підприємство залишається рентабельним і показує нормальну прибутковість для галузі роздрібної торгівлі.

Загалом, фінансовий стан компанії не задовільний: масштаби капіталізації компанії з кожним роком зростали, але рентабельність залишалася на колишньому рівні. Ці показники фінансової стійкості для компаній, які не відповідають нормативним значенням, мають позитивні тенденції, але показники ділової активності та прибутковості все ще низькі.

2.2 Аналіз стану використання фінансових ресурсів ТОВ «Таврія-В»

Високий рівень розвитку підприємства визначається не тільки прибутковістю, а також і станом використання фінансових ресурсів на підприємстві, які можна дослідити за допомогою визначених у підрозділі 1.3 показників.

Для аналізу ліквідності балансу згрупуємо кошти по активах за ступенем їхньої ліквідності, а зобов'язання по пасивах за строками їхнього погашення у

табл.2.8.

Таблиця 2.8 - Групування активів та пасивів підприємства

Група	Умовне позначення	Значення		
		2018	2019	2020
Абсолютно-ліквідні активи	A1	16819	30536	31932
Швидко-ліквідні активи	A2	138347	297325	219026
Повільно-ліквідні активи	A3	171389	214134	333399
Важко-ліквідні активи	A4	1626059	2044600	2237744
Найбільш термінові пасиви	П1	407705	608517	527490
Коротко-строкові пасиви	П2	547	472	19949
Довгострокові пасиви	П3	656594	715452	863959
Постійні пасиви	П4	887768	1262154	1410703

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Таврія-В»

Отже, можна зробити висновок, що баланс підприємства не ліквідний аджепротягом усього періоду $A1 < П1$, $A3 < П3$, $A4 > П4$.

Для обчислення показників ліквідності використаємо формули 1.1 – 1.5 та проаналізуємо результати в табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Аналіз відносних показників ліквідності ТОВ «Таврія-В»

Показник	Нормативне значення	Роки			Відхилення			
		2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
					+/-	%	+/-	%
Чистий оборотний капітал	>0	-81697	-66994	36918	14703	18	103912	155,11
Коефіцієнт ліквідності балансу	>1	0,23	0,3	0,3	0,07	30,16	0,01	2,52
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,5-2	0,8	0,89	1,07	0,09	11,26	0,18	19,94
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7-1,5	0,47	0,62	0,57	0,16	33,75	-0,05	-8,73
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2	0,04	0,05	0,06	0,01	21,71	0,01	16,33

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Таврія-В»

З даних табл. 2.9 можна зробити висновок, що у 2020 році у

підприємства з'являється чистий оборотний капітал. Це можна пояснити щорічним нарощенням оборотних активів підприємства та скорочення поточних зобов'язань у 2020 році.

Коефіцієнт ліквідності балансу набагато нижчий за нормативне значення, що свідчить про серйозну неплатоспроможність підприємства.

Коефіцієнт поточної ліквідності не відповідає нормативному значенню, що дозволяє зробити висновок про нездатність підприємства виконати свої короткострокові зобов'язання, але прослідковується стабільне зростання показника на 11,26% у 2019 році та на 19,94% у 2020 році.

Коефіцієнти швидкої та абсолютної ліквідності також не відповідають нормативному значенню, отже підприємство гостро потребує високоліквідних активів для виконання своїх термінових зобов'язань.

Загалом баланс підприємства неліквідний, підприємство не має достатньо фінансових ресурсів для виконання своїх короткострокових зобов'язань, але за 2018 – 2020 роки спостерігається покращення усіх показників.

Дослідимо використання фінансових ресурсів за допомогою показників оборотності та рентабельності. Для цього використаємо формули 1.6 – 1.15 та проаналізуємо результати в табл. 2.10.

З даних табл. 2.10 можна зробити висновки, що коефіцієнти оборотності оборотних активів та власних коштів знижувалися протягом 2019 і 2020 років, що говорить про суттєве погіршення ділової активності підприємства.

Таблиця 2.10 – Аналіз відносних показників ділової активності та рентабельності

Показник	Роки			Відхилення			
	2018	2019	2020	2018/2019		2019/2020	
				+/-	%	+/-	%
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,78	2,41	2,01	-1,38	-36,41	-0,4	-16,56
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	10,72	5,26	6,43	-5,46	-50,89	1,16	22,12

Продовження таблиці 2.10

Період обороту дебіторської заборгованості	34,05	69,3	56,8	35,28	103,62	-13	-18,11
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	3,98	3,44	3,15	-0,54	-13,54	-0,3	-8,49
Період оборотності кредиторської заборгованості	91,81	106	116	14,38	15,66	9,85	9,28
Коефіцієнт оборотності власних коштів	1,39	1,03	0,83	-0,36	-25,76	-0,2	-19,51
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,04	0,05	0,03	0,01	23,33	-0	-46,28
Коефіцієнт рентабельності діяльності підприємства	0,03	0,05	0,03	0,02	66,13	-0	-33,25
Коефіцієнт рентабельності продукції	0,23	0,17	0,14	-0,06	-25,43	-0	-14,47
Коефіцієнт рентабельності продажів	0,18	0,14	0,13	-0,04	-21,76	-0	-12,65

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Таврія-В»

Несприятливим явищем є те, що цикл оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості збільшився, а швидкість зменшення швидкості обороту дебіторської та кредиторської заборгованості різна.

Підтвердимо даний висновок, розрахунком коефіцієнта імовірності банкрутства підприємства за формулою 1.16 для 2018-2020 років.

$$Ki.6.2018 = 2,56$$

$$Ki.6.2019 = 2,82$$

$$Ki.6.2020 = 2,9$$

Порівнявши значення коефіцієнта імовірності банкрутства із даними табл. 1.3, можна зробити висновок, що підприємство протягом всього досліджуваного періоду має дуже високу імовірність банкрутства.

В цілому, товарообіг та прибутковість підприємств відносно низькі. Причиною зниження є збільшення балансу та валюти кожної групи активів. Дохід у 2019 році дещо збільшився, а у 2020 році різко впав. Крім того, ймовірність банкрутства протягом періоду навчання дуже висока. Розрахунок

вищезазначених показників підтверджує, що фінансових ресурсів компанії недостатньо, а отже використання коштів на всіх рівнях є неефективним. Операційний прибуток компанії не збільшився через збільшення зобов'язань.

2.3 Аналіз впливу факторів на ефективне використання фінансових ресурсів ТОВ «Таврія-В»

Ефективність використання фінансових ресурсів залежить не тільки від прибутковості компанії, а й від впливу різних факторів на виручку. Для того, щоб визначити рівень та характер цього впливу, ми використовуємо регресійний аналіз.

Регресійний аналіз - це надійний спосіб визначити, які змінні впливають на продуктивність. Методи регресії дозволяють впевнено визначити, які фактори мають найбільший вплив, які фактори можна ігнорувати і як ці фактори впливають один на одного. Пізніше за допомогою цих даних можна знайти шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, а також надалі застосовувати їх у корпоративній практиці.

Зв'язок між результативною та факторними ознаками описується лінійним рівнянням регресії:

$$y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3, \quad (2.13)$$

де y – результуючий показник;

x_1, x_2, x_3 – коефіцієнти рівняння регресії, які характеризують кількісний вплив на результуючий показник зміни величини відповідного факторного показника на одиницю його виміру;

a_0 – вільний член рівняння регресії.

Для аналізу зв'язку між наступними факторами:

y - Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

x_1 - Дебіторська заборгованість

x_2 – Поточні зобов'язання

x_3 - Фінансові витрати

Задля більш якісних результатів кореляційно-регресійного аналізу впливу факторних ознак на результативну – використаємо квартальні дані фінансової звітності за 2018-2020 роки в табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Вхідні дані для економетричного моделювання

Період	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Дебіторська заборгованість	Поточні зобов'язання	Фінансові витрати
1 квартал 2018	420645	276221	399438	39861
2 квартал 2018	328277	212800	349809	41872
3 квартал 2018	360359	213936	360043	42142
4 квартал 2018	373838	138347	408252	42445
1 квартал 2019	326231	150646	591218	38649
2 квартал 2019	444899	245015	544352	37905
3 квартал 2019	364753	323824	614774	37271
4 квартал 2019	429470	297325	608989	35975
1 квартал 2020	314208	248934	756737	37347
2 квартал 2020	337625	248152	728790	38249
3 квартал 2020	372243	251501	683351	35865
4 квартал 2020	384133	219026	547439	35467

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Таврія-В»

Зведемо вхідні дані до кореляційної матриці в табл. 2.12 за допомогою MS Excel, за допомогою якої проаналізуємо силу взаємозв'язку між обраними факторами та результативним показником, а також наявність мультиколінеарності між обраними факторами.

Таблиця 2.12 – Кореляційна матриця

	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Дебіторська заборгованість	Короткострокові зобов'язання	Фінансові витрати

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1			
Дебіторська заборгованість	-0,36	1		
Поточні зобов'язання	-0,21	-0,35	1	
Фінансові витрати	-0,23	0,53	-0,77	1

Джерело: розраховано автором

Для оцінки тісноти зв'язку між досліджуваними факторами використаємо шкалу Чеддока та виведемо результати у табл. 2.13.

Таблиця 2.13 – Характеристика тісноти зв'язку чистого доходу із факторними ознаками

Показник	Дебіторська заборгованість	Короткострокові зобов'язання	Фінансові витрати
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Помірний зв'язок	Слабкий зв'язок	Слабкий зв'язок

Джерело: складено автором

За даними таблиці. 2.12 та 2.13 можна зробити висновок, що чистий прибуток від реалізації продукції (товарів, машинобудування, послуг) має найбільший зв'язок із дебіторською заборгованістю, яка становить -0.36, що є помірною близькістю за шкалою Чеддока. Співвідношення між динамікою короткострокових зобов'язань та фінансовими витратами та доходами становить -0,21 та -0,23 відповідно. Отже, вплив цих факторів був зворотним, а зв'язок слабшим. Аналізуючи кореляційну матрицю так само, можна сказати, що між впливаючими факторами немає мультиколінеарності, тобто незалежні змінні не впливають одна на одну.

Можна зробити висновок, що ці фактори не мають значного впливу на доходи компанії, тому використання фінансових ресурсів компанією є недостатньо ефективним.

Для того, щоб встановити форму зв'язку між чинниками дослідження, ми будемо використовувати MS Excel для виконання регресійного аналізу. Для

цього скористаємось вхідними даними таблиці 2.11 та проаналізуємо початкові значення в таблиці. 2.14-2.16.

Це видно з результатів регресійного аналізу в таблиці. 2.14 - скоригований коефіцієнт детермінації R^2 дорівнює 0,273, тобто 27,3% зміни характеристик продуктивності викликано зміною факторів, що показує, що вплив між показниками дослідження не є значним.

Розглянемо результати дисперсійного аналізу у табл. 2.15

Таблиця 2.14 – Регресійна статистика

Множинний R	0,686415
R-квадрат	0,471165
Нормований R-квадрат	0,272852
Стандартна похибка	36219,96
Кількість спостережень	12

Джерело: розраховано автором

Розглянемо результати дисперсійного аналізу у табл. 2.15

Як видно з результатів дисперсійного аналізу – отримана модель є надійною, за критерієм Фішера $F = 2,37 > F_{\text{табл.}} = 0,15$, тобто рівняння регресії значиме, вплив випадкових факторів відсутній.

Табл. 2.15 - Дисперсійний аналіз

	df	SS	MS	F	Значимість F
Регресія	3	9350591442	3116863814	2,375866	0,145813
Залишок	8	10495082555	1311885319		
Всього	11	19845673997			

Джерело: розраховано автором

Розглянемо результати регресійного аналізу у табл. 2.16

Таблиця 2.16 – Регресійний аналіз

	Коефіцієнти	Стандартна похибка	t-статистика	P-Значення
Y-перехреснення	996289,2	372924,0686	2,67156035	0,028294
Змінна X_1	-0,20825	0,24040733	-0,866257765	0,411574
Змінна X_2	-0,27425	0,121359951	-2,259768924	0,053742

Змінна X_3	-13,5604	7,647402447	-1,773200815	0,114128
--------------	----------	-------------	--------------	----------

Джерело: розраховано автором

З результатів регресійного аналізу видно, що для змінних зі значенням R менше 0,5 коефіцієнт можна вважати ненульовим.

Рівняння множинної регресії має вигляд:

$$y = 996289,2 - 0,21x_1 - 0,27x_2 - 13,56x_3$$

Отже, якщо дебіторська заборгованість підрозділу збільшиться, чистий прибуток від продажу зменшиться на 0,21 одиниці, короткострокові зобов'язання одиниці збільшаться, чистий прибуток зменшиться на 0,27 одиниці, фінансові витрати на одиницю збільшаться, а чистий прибуток зменшиться на 13,56 одиниць.

Для того, щоб визначити вплив на зміну результуючої ознаки від зміни питомої ваги факторної ознаки, у припущенні що вплив інших факторних ознак відсутній – визначимо коефіцієнт еластичності.

$$\varepsilon_i = a_i \frac{\bar{x}_i}{\bar{y}} \quad (2.13)$$

де ε – коефіцієнт еластичності.

Коефіцієнти еластичності факторних ознак:

$$\varepsilon_1 = -0,13$$

$$\varepsilon_2 = -0,4$$

$$\varepsilon_3 = -1,4$$

Отже, якщо дебіторська заборгованість зросте на 1% то чистий дохід зменшиться на 0,13%, при збільшенні короткострокових зобов'язань на 1% - чистий дохід зменшиться на 0,4%, а при збільшенні фінансових витрат на 1% - чистий дохід зменшиться на 1,4%.

Тому, провівши кореляційний регресійний аналіз, можна зробити висновок, що між дебіторською заборгованістю та чистим доходом від реалізації існує помірно тісний та зворотний зв'язок. Короткострокові зобов'язання та фінансові витрати мають негативну кореляцію та слабо корелюють з отриманими характеристиками. Це свідчить про те, що

ефективність використання корпоративних фінансових ресурсів не висока. З метою збільшення доходів необхідно вжити заходів щодо зменшення дебіторської заборгованості, скорочення короткострокових зобов'язань та підвищення ефективності фінансових витрат.

Висновки до розділу 2

У дослідженні наведено як приклад ТОВ «Таврія-В», яке є однією з найбільших роздрібних мереж в Україні. Компанія не є членом галузевої асоціації, компанії, консорціуму, підприємства чи іншої асоціації.

Фінансовий стан підприємства можна охарактеризувати як незадовільний, а структура капіталу показує, що індекс фінансової стійкості дещо нижчий за нормальний рівень, але він демонстрував позитивну динаміку протягом дослідницького періоду. Компанія спирається на короткострокові та довгострокові кредити і не може повністю виконувати свої поточні зобов'язання. Під час дослідницького періоду компанія збільшила свій капітал та акції, але її прибутковість залишилася в основному на тому ж рівні. Хоча діяльність була прибутковою, рентабельність була низькою. Незважаючи на погане фінансове становище, компанія продовжує розширювати свій бізнес.

Використання корпоративних фінансових ресурсів знаходиться на відносно низькому рівні. Показники ліквідності та показники ділової активності вказують на те, що компанія не може виконувати свої поточні зобов'язання, баланс підприємства є недостатньо ліквідним, а цикл обороту дебіторської та кредиторської заборгованості збільшився. Можливість банкрутства компанії велика.

РОЗДІЛ 3.

ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ТАВРІЯ-В»

3.1 Впровадження фінансового планування як напрям ефективного використання фінансових ресурсів

З огляду на невизначеність ринкової економіки, запровадження фінансового планування є одним із найефективніших способів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, підвищення прибутковості та зменшення ризику банкрутства.

Планування - найважливіша функція управління, оскільки це етап визначення основних цілей підприємства та оцінки ресурсів, необхідних для досягнення цілей. Компанії потребують різних видів ресурсів у своїй діяльності, але найважливішим видом ресурсу є фінансові ресурси, оскільки наявність інших видів ресурсів та можливість їх отримання завжди залежать від фінансових можливостей. Найважливішим завданням корпоративного фінансового менеджменту та системи фінансового планування є планування фінансових ресурсів, визначення їх оптимальної структури та пошук їх джерела.

Фінансове планування - це функція фінансового менеджменту, яка має на меті планувати доходи та витрати корпоративних коштів, прогнозувати результати його руху та вплив на економічне середовище, тобто процес формулювання систем фінансового планування, фінансових норм та стандартів. Різний зміст і призначення. Планування проектів, спрямованих на забезпечення подальшого розвитку економіки бізнесу [28].

Метою фінансового планування є ефективне управління фінансовими ресурсами, воно ґрунтується на прогнозуванні потенційних грошових потоків та визначенні майбутнього обсягу фінансових ресурсів та грошових резервів, що використовуються для здійснення діяльності та досягнення корпоративних стратегічних цілей. Фінансове планування виглядає наступним чином:

- встановити стратегічні цілі компанії, виражені у фінансово-економічних

показниках-обсязі продажів, виробничих витратах, доході, інвестиціях, грошових потоках тощо;

- розробити стандарти упорядкування фінансових даних у вигляді фінансових планів та звітів про виконання;
- визначити прийнятний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для досягнення довгострокових та поточних цілей компанії.

Процес фінансового планування в бізнесі має на меті передбачити майбутні фінансові результати та визначити, як найкращим чином використати фінансові ресурси компанії для досягнення короткострокових та довгострокових цілей компанії. Оскільки планування передбачає погляд у майбутнє, це процес творчого та аналітичного мислення. Компанії, які здійснюють фінансове планування, можуть збільшити дохід швидше, ніж компанії з неефективними процесами планування. Він показує, де компанії мають сконцентрувати свої ресурси для досягнення максимальної ефективності у формуванні доходів та управлінні витратами. Це орієнтир для зосередження та оцінки життєздатності компанії на висококонкурентному ринку. Ефективний фінансовий менеджмент може дозволити вам отримати більше коштів для маркетингу, операцій та розробки продуктів, що, у свою чергу, дозволяє потенціалу компанії зростати ще більше, а також служить інструментом залучення фінансових ресурсів від зовнішніх інвесторів.

Фінансове планування є результатом впровадження на підприємстві певного плану фінансових заходів.

Фінансовий план – це документ, що характеризує спосіб досягнення фінансових цілей підприємства і який пов'язує його доходи і витрати [29].

Метод планування - це метод розрахунку планування, який є послідовністю перевірки та алгоритмом показників фінансового планування [30]. Використовуються різні методи для розробки конкретних планів:

- метод економічного аналізу
- коефіцієнтний метод
- нормативний метод

- балансовий метод
- метод оптимізації планових рішень
- програмно-цільовий метод
- метод економіко-математичного моделювання
- метод бюджетування

Одним з основних методів корпоративного фінансового планування є економічний аналіз. Об'єктом дослідження цього методу є фінансові результати діяльності підприємства за попередній період. Цей метод дозволяє не тільки порівнювати дані звіту та плану для виявлення відхилень, а й відстежувати основні тенденції змін та закономірності абсолютних та відносних показників економічного стану компанії, а також визначати пріоритетні сфери фінансових ресурсів на цій основі.

Важливою частиною якісного визначення фінансового стану підприємства є коефіцієнтний метод фінансового планування. Суть цього методу полягає у визначенні кошторисних доходів, видатків та сплати до бюджету на основі коефіцієнта розрахунку ефективності попереднього періоду. Недоліком цього методу є недосконалість раціональності результатів, що призведе до неефективного використання фінансових ресурсів та погіршення фінансового стану підприємства.

Нормативні методи включають заздалегідь встановлені норми та техніко-економічні стандарти, розрахунок попиту на фінансові ресурси та визначення джерела їх формування.

Стандарти-показники правил, за якими виконуються або виконуються певні завдання [31].

У фінансовому плануванні застосовується ціла система норм і нормативів. Ця система включає:

- 1) державні норми і нормативи;
- 2) регіональні норми і нормативи, тобто норми і нормативи окремих суб'єктів України (областей);
- 3) місцеві норми і нормативи;

4) галузеві норми і нормативи;

5) норми і нормативи господарюючого суб'єкта.

Нормативний метод дуже простий, адже знаючи норми чи норми, потрібно визначити цілі та обсяг ресурсів, необхідних для досягнення цих цілей.

Збалансований підхід плану полягає у встановленні балансу для задоволення потреб джерел ресурсів для їх покриття. Він використовується при плануванні балансу матеріалів, праці та витрат компанії. Матеріальний баланс відображає баланс товарів та предметів матеріально -технічного обладнання, а баланс трудових ресурсів - попит та потік робочої сили. Для цілей фінансового планування використовується баланс витрат у валюті. Цей метод в основному використовується для ефективного розподілу та використання прибутку та перерозподілу фінансових ресурсів між грошовими фондами. При використанні цього методу фінансовий план також формується у вигляді балансу між витратами та доходами.

Метод оптимізації прийняття планових рішень включає розробку кількох варіантів показників плану, а потім вибір найбільш оптимізованого. Вибір найкращого варіанту залежить від обраних критеріїв пріоритету і може бути:

- мінімізація витрат
- максимізація прибутку
- дохідність на одну гривню вкладеного капіталу
- прискорення оборотності капіталу
- інші критерії

Програмно-цільовий метод - це система методів планування і управління програмою, яка включає методи [32]:

- оцінки і вибору проблем, для вирішення яких будуть розроблятися програми;
- формування і оптимізації програм;
- визначення необхідних ресурсів і розподілу між елементами

програм;

- організації системи управління програмою і забезпечення організаційної дії;
- координації і контролю робіт за програмами.

Основою формування програми є застосування програмно-цільового методу планування, який припускає [33]:

- наявність проблеми і визначення мети;
- виділення системи, що реалізує цілі (тобто розробка різних варіантів і шляхів вирішення задач);
- розробку комплексної програми розвитку системи;
- створення особливого механізму реалізації комплексної програми.

Економіко -математичні методи моделювання дозволяють знаходити кількісні вирази залежності між певними фінансовими показниками та чинниками, що на них впливають. Будь -який економічний процес має якісні та кількісні характеристики, тому динаміка його змін та взаємозв'язків характеризується величиною та напрямком змін. Економіко -математичні методи моделювання дозволяють кількісно виразити залежність між економічними процесами та показниками за найнижчої вартості ресурсів. Ці методи також можуть розробити кілька варіантів плану та вибрати найбільш вигідний варіант. Економічні математичні моделі використовують графіки, рівняння, таблиці та інші математичні інструменти для опису багатьох факторів, що характеризують структуру та змінюють закономірності певних економічних явищ.

Економічні математичні моделі можуть відображати функціональність та кореляцію між економічними явищами. Функціональний зв'язок вимірює ступінь залежності одного показника від іншого і виражає рівняння існуючого зв'язку, а кореляція відображає близькість взаємозв'язку між різними явищами.

Одним з основних інструментів економічних математичних методів є кореляційний регресійний аналіз, який виражає зв'язок між факторами та характеристиками продуктивності через функції та кореляції.

За строком дії фінансові плани поділяються на:

- стратегічне планування
- перспективне планування
- бізнес-планування
- поточне планування
- оперативне планування

З метою підвищення ефективності використання корпоративних фінансових ресурсів рекомендується розробити та впровадити поточні та операційні фінансові плани.

Поточне фінансове планування можна здійснити за допомогою різноманітних інструментів, найпопулярнішим з яких є бюджетна система.

Бюджетування - це метод фінансового планування, обліку та контролю над доходами та видатками, отриманими від державних операцій на всіх рівнях, що дозволяє аналізувати прогнози та фінансові показники [34]. Бюджет - це фінансовий план, що охоплює всі аспекти корпоративної діяльності. Він може порівнювати всі понесені витрати та результати, отримані за певний період часу у майбутньому. [35]

Перевага бюджетування полягає у відсутності чітко встановлених та фіксованих правил планування та обліку, а також можливості визначати та коригувати його показники відповідно до потреб та конкретних видів діяльності конкретного підприємства. Це не тільки допомагає узгодити фізичний план з фінансовим планом, але також дозволяє прогнозувати грошові потоки та фінансові результати та надавати керівництву достатньо інформації для прийняття розумних управлінських рішень.

Повноцінне бюджетування має наступні складові:

- технологія бюджетування, яка включає в себе інструменти фінансового планування (різновиди бюджетів, цільові показники і нормативи)
- організація бюджетування включає в себе фінансову інфраструктуру підприємства (центри та структурні підрозділи фінансової відповідальності)

- автоматизація фінансових розрахунків, що передбачає створення управлінського або комплексного обліку, дозволяє отримувати оперативну інформацію про виконання бюджету в будь-який час і навіть окремі види господарської діяльності підприємства або його структурних підрозділів.

У процесі виконання корпоративного бюджету бюджети формуються щороку, і кожен фінансовий квартал має департамент. На кожному етапі планування департаменти фінансових послуг та управління здійснюватимуть контроль за виконанням затверджених стандартів фінансового планування. Створені бюджети поділяються на кілька груп:

1. Основний бюджет (бюджет видатків і доходів, бюджет грошових потоків, поточний рахунок) - це так званий фінансовий бюджет, призначений для управління фінансами та оцінки фінансового стану підприємства. Основний бюджет надає керівництву базову інформацію про фінансову спроможність компанії та її інвестиційну привабливість.
2. Операційний бюджет-(бюджет продажів, бюджет операційних витрат) виконує функцію поєднання планових природних показників з витратами.
3. Додаткові бюджети – точніше описують цільові показники та норми.
4. Зведений бюджет – об'єднані основні бюджети підприємства.

Оперативний фінансовий план є доповненням до поточного плану, оскільки реалізація поточних запланованих заходів та операцій потребує фінансових ресурсів, які потребують контролю за їх формуванням та використанням.

Оперативне фінансове планування вимагає створення необхідних інструментів-календаря платежів та розрахунку вимог щодо короткострокових кредитів.

Одним із інструментів управління ліквідністю компанії є календар корпоративних платежів. Для повноцінного функціонування компанії постійно потрібні достатні кошти для здійснення підприємницької діяльності

та підтримки її ліквідності та платоспроможності. Календар платежів компанії дозволяє керувати та контролювати короткострокові та довгострокові потоки коштів компанії. Важливою функцією календаря платежів є можливість групувати витрати за статтями за різними критеріями [36].

Календар платежів створюється для оптимізації управління грошовими потоками, мобілізації власних та позикових фінансових ресурсів та забезпечення безперебійної роботи підприємства. Відповідно до економічної доцільності календаря платежів можна встановити тиждень, десять років, один місяць, один квартал та один рік.

Календар платежів складається з двох основних частин, перша частина відображає запланований надходження грошових коштів, а друга частина - її вартість. Календар платежів об'єднує корпоративні дані готівкових та безготівкових розрахунків.

Метод використання бюджетів та календарів платежів запровадить ефективні поточні та операційні фінансові плани компанії на наступний рік, прогнозуватиме ефективні зміни в оптимізації грошових потоків, своєчасне покриття кредиторської заборгованості та штрафи за невиконання. В результаті такого впровадження очікується скорочення фінансових витрат. Для того, щоб розрахувати потенційні переваги скорочення фінансових витрат, ми використовуємо метод інтервального прогнозування із використанням стандартних відхилень.

В якості вхідних даних використаємо величину фінансових витрат за 2018 - 2020 роки. Використовуючи вхідні дані виведемо лінію тренду фінансових витрат підприємства за допомогою MS Excel. Для визначення потенційного зниження фінансових витрат в результаті запроваджених рекомендацій, розрахуємо середньоквадратичне відхилення фінансових витрат за визначений термін і виведемо графічно очікуваний результат на рис. 3.1.

$$\sigma_{\sqrt{F}} = \frac{(166320 - 154349,3)^2 + (149800 - 154349,3)^2 + (146928 - 154349,3)^2}{3} = 8545,35$$

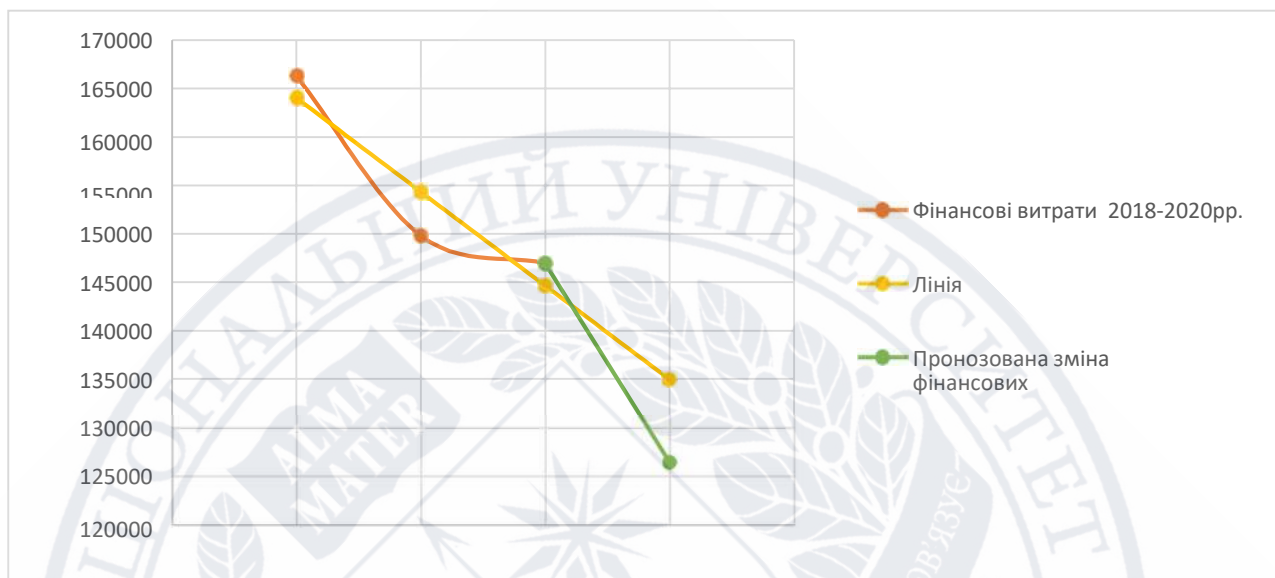

Рисунок 3.1 – Прогноз фінансових витрат на 2021 рік

Таким чином, потенційне значення фінансових витрат у 2021 році становитиме 126412 тис. грн., тобто очікується зниження на 13,96 %.

Отже, фінансове планування є однією з основних функцій корпоративного управління і є результатом впровадження певних фінансових заходів. Для оптимізації використання корпоративних фінансових ресурсів необхідно сформулювати поточні та операційні фінансові плани. Бюджетний метод використовується для реалізації поточного плану та підготовки календаря платежів для оперативного планування. Поточні та операційні плани дозволяють працівникам фінансових служб компанії швидко отримувати дані про платоспроможність компанії, контролювати грошові потоки та є інструментом для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

3.2. Оптимізація структури джерел фінансових ресурсів підприємства

У процесі управління бізнесом будь-яке рішення завжди пов'язане з необхідністю надання йому відповідних фінансових ресурсів. Хоча компанія володіє певною сумою власного капіталу та генерує певну суму готівки через поточну операційну діяльність, її загальної вартості часто недостатньо для розширення операційної діяльності, інвестиційних проектів та інших видів діяльності. У зв'язку з цим управління джерелами фінансових ресурсів та їх ефективне використання є однією з найважливіших функцій фінансового менеджменту.

Планування розумної фінансової структури коштів, як способу залучення коштів на діяльність усього підприємства, здійснюється з метою досягнення довгострокової та короткострокової фінансової стабільності організації. Орієнтиром є відносна сума грошових виплат, що належать власникам фінансових ресурсів. Як ознака рівня рентабельності інвестиційного капіталу вона повинна надаватися компанії без зниження ринкової вартості компанії. Залучення позикових коштів разом із збільшенням фінансових ризиків має сприяти збільшенню очікуваної рентабельності капіталу компанії. При виборі джерел фінансування та формуванні структури капіталу виникне суперечність щодо розумного співвідношення власного та позикового капіталу конкретного підприємства.

Питання оцінки ефективності структури капіталу тісно пов'язане з вітчизняними компаніями. Власний капітал являє собою частку майна підприємства і належить йому з точки зору власності. Активи, гарантовані цими фондами, називаються чистими активами. Особливу увагу також слід приділити політиці запозичення. Вирішуючи залучати додаткові кошти ззовні, фінансові менеджери повинні чітко оцінити, який ефект буде досягнутий. Тільки ведення бізнесу за рахунок власного капіталу може надати компанії найвищий рівень фінансової автономії, але це обмежить потенціал бізнесу та швидкість його розвитку. Через обмежений власний капітал компанія не може швидко розширюватись, займати частку ринку та збільшувати дохід за рахунок використання фінансового важеля. Водночас використання

позикових коштів створює загрозу фінансовій безпеці та автономії підприємств, а також збільшує ризик банкрутства, який зростає по мірі збільшення частки позикового капіталу у загальній структурі капіталу підприємства.

Виходячи з цього, для успішного зростання ринку та розвитку корпорації збільшення інтересу працівників повинно в кінцевому підсумку призвести до ефективної політики управління власними коштами та залученими коштами та прийняття розумних та розумних рішень щодо формування та використання корпоративних ресурсів.

Ефективне управління структурою капіталу підприємства дає змогу [37]:

- забезпечити підприємство потрібним обсягом фінансових ресурсів для стратегічного розвитку;
- знизити рівень витрат фінансування, пов'язаних із використанням різних джерел фінансування й необхідністю здійснення плати власникам фінансових ресурсів за їх використання;
- забезпечити зростання фінансової рентабельності підприємства;
- забезпечити фінансову рівновагу суб'єкта господарювання і створити передумову формування його фінансової безпеки.

Оптимальною структурою капіталу є співвідношення власних коштів та позикових коштів, що забезпечує найбільш ефективне співвідношення між фінансовою рентабельністю компанії та фінансовою стійкістю, тобто максимізує її ринкову вартість [38].

Оцінка ефективності структури та використання капіталу пов'язана з концепцією оптимізації структури капіталу. Раціональність структури капіталу можна оцінити за індексом ефективності структури джерел фінансування, тобто коефіцієнтом фінансової стійкості та рентабельності. Тому, коли структура капіталу може забезпечити фінансову стабільність та збільшити прибуток компанії на власний капітал, структуру капіталу можна вважати ефективною.

Виділимо показники, які ми можемо використовувати для оцінки структури капіталу компанії. Це показники фінансової стабільності та прибутковості, тобто коефіцієнти автономії, відношення позикових коштів до власних, коефіцієнт працездатності власних коштів та норма рентабельності власного капіталу.

На основі оцінки джерельної структури формування корпоративного капіталу та показників фінансової незалежності та рентабельності аналіз проводиться в таблиці 2.4. Видно, що коефіцієнт автономії досліджуваної компанії коливається між 0,4 та 0,5, що свідчить про недостатню фінансову незалежність компанії. Більшість вчених сходяться на думці, що найкраща частка власного капіталу становить 60%.

Як і дані таблиці. 2.4- співвідношення власних коштів до позикових коштів відображає суму позикового капіталу та значно перевищує нормативну вартість 0.6, що свідчить про те, що позиковий капітал значно перевищує власний капітал.

На основі аналізу коефіцієнта автономії та відношення власного капіталу до боргу до капіталу можна зробити висновок, що компанія "Таврія-В" спирається на позикові кошти, а впорядкування структури капіталу компанії вимагає погашення частини її зобов'язань та покращення фінансова незалежність.

Коефіцієнт маневреності власних коштів показує, яка частина власного капіталу фінансує поточну діяльність підприємства, тобто є вкладеною в оборотні кошти. За даними табл. 2.4, значення коефіцієнта маневреності власного капіталу за 2020 рік становить 0,37, отже відповідає нормативному значенню.

За даним табл. 2.8 рентабельність власного капіталу протягом аналізованого періоду складає 3-5%, що є нормою для галузі підприємства, але в умовах нестабільної економічної ситуації в країні існує високий ризик збитковості діяльності.

Оптимальну структуру капіталу можна формувати, виходячи із цілей,

якіпланується досягти у процесі оптимізації. Основними з них можуть бути:

- максимізація рівня фінансової рентабельності;
- мінімізація вартості позикового капіталу;
- мінімізація рівня фінансових ризиків.

Можна зробити висновок, що за відсутності позикових коштів прибуток компанії буде меншим. Тому керівництво компанії залучає позикові кошти, зменшуючи тим самим фінансову незалежність, з метою мінімізації фінансових ризиків.

Модель оптимізації структури капіталу відповідно до рівня фінансового ризику передбачає диференційований вибір джерел фінансування для кожної складової активів компанії. У його застосуванні всі активи компанії поділяються на три групи: необоротні активи; основна частина оборотних активів є постійною частиною загального розміру оборотних активів і не залежить від сезонності та інших коливань у розмірі господарська діяльність та сезонність. Зберігання та дострокова доставка запасів не мають нічого спільного з місцем призначення; змінна частина оборотних активів пов'язана із сезонним зростанням продажів та сезонним зберіганням, ранньою поставкою та призначенням компанії інвентаризація повинна бути сформована протягом певного періоду часу. У рамках цієї змінної частини оборотних активів розрізняйте максимальний та середній попит на них [39].

Оптимальна структура капіталу буде залежати від обраної політики фінансування активів [40].

- Консервативний підхід до фінансування активів передбачає, що половина необоротних активів, основна частина оборотних активів та змінна частина поточних активів повинні фінансуватися за рахунок власного капіталу та довгострокового позичкового капіталу. Другу половину змінної частини оборотних активів слід забезпечувати за рахунок короткострокових позикових коштів. Ця модель фінансування активів забезпечує високий рівень фінансової стабільності компанії в процесі розвитку;

- М'який (або компромісний) метод фінансування активів

передбачає, що основна частина необоротних активів та оборотних активів має фінансуватися за рахунок власних коштів та довгострокових кредитних коштів, тоді як весь капітал оборотних активів має фінансуватися за рахунок короткострокових позик. Ця модель фінансування активів забезпечує компанії прийнятний рівень фінансової стабільності;

- Радикальний метод фінансування активів передбачає, що лише необоротні активи мають фінансуватися за рахунок власного капіталу та довгострокового позичкового капіталу (в принципі: оборотні активи повинні відповідати поточним зобов'язанням). Ця модель фінансування активів забезпечує наявність серйозних проблем із платоспроможністю та фінансовою стабільністю компанії, хоча дозволяє операційну діяльність з мінімальними вимогами до власного капіталу.

Тому оптимальну структуру капіталу можна розглядати як співвідношення між власним капіталом та позиковим капіталом, що забезпечить компанію найкращим поєднанням ризиків та прибутку, максимально збільшить ринкову вартість компанії, сприятиме підвищенню ціни її акцій та забезпечить високий рівень спроможності погашення та фінансова стабільність. Більшість вчених вважають, що найкраща частка власного капіталу становить 60% [6]. Основною умовою для підприємств формувати фінансові ресурси шляхом запозичення коштів є залучення коштів за найменших витрат та допустимого ризику для досягнення найбільшого прибутку. Основою цього процесу є оптимізація структури капіталу, яка здійснюється за багатьма стандартами для забезпечення фінансового балансу компаній з високою рентабельністю капіталу. Тому з метою збільшення частки власного капіталу та фінансової незалежності компаніям рекомендується використовувати позикові кошти для зобов'язань.

3.3 Рекомендації щодо покращення фінансових ресурсів ТОВ «Таврія-В»

Для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на

підприємстві, можна запропонувати такі напрямки та шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів:

- зменшення дебіторської заборгованості;
- зменшення запасів та готової продукції на складах;
- вкладення коштів на депозит;
- зменшення поточних зобов'язань.

Одним із способів підвищення ефективності фінансових ресурсів ТОВ «Таврія-В» може бути зменшення дебіторської заборгованості та усіх інших зобов'язань, що виникають у результаті розрахунків з постачальниками, підрядниками, покупцями, фінансовими установами та іншими учасниками ринку.

Виникнення дебіторської заборгованості пояснюється різницею у часі між прийняттям на себе відповідальності та її фактичним виконанням, що обумовлює договірні відносини. Більшість компаній надають пріоритет скороченню дебіторської та кредиторської заборгованості, оскільки накопичення такої заборгованості загрожує тим, що організаціям доведеться втрачати великі суми готівки від обороту компанії на невизначений термін. Зрештою, це негативно позначиться на фінансовому плануванні компанії.

Для управління дебіторською заборгованістю необхідно розробити заходи щодо зменшення простроченої або безнадійної заборгованості. Для цього використовуються такі методи:

- 1) юридичні – претензійна робота, подача позову до суду;
- 2) економічні – фінансові санкції (штраф, пеня, неустойка), передача в заставу майна і майнових прав, призупинення постачань продукції;
- 3) психологічні – нагадування по телефону, факсу, пошті, використання ЗМІ чи поширення інформації серед суміжних постачальників, що загрожує боржнику втратою іміджу;
- 4) фізичні – арешт майна боржника, застосований органами державної виконавчої служби.

Застосування вищевказаного методу залежить від терміну погашення боргу. Відповідно до запропонованого алгоритму, рекомендується застосовувати всі вищезазначені методи впливу на боржників до простроченої та підозрілої дебіторської заборгованості [41].

Процедура стягнення дебіторської заборгованості має включати такі дії:

- телефонний дзвінок в бухгалтерію з метою нагадування;
- направлення боржнику акту звіряння;
- направлення боржнику вимоги про сплату боргу протягом певного строку;
- направлення боржнику листа, підписаного юристом підприємства про наміри звернутися до суду з метою стягнення боргу;
- звернення до суду (при значних сумах заборгованості).
- Для зменшення розміру дебіторської заборгованості необхідно:
 - визначити ступінь ризику неуплати рахунку покупцями;
 - збільшити коло покупців з метою мінімізації витрат від несплати одним або декількома покупцями;
- контролювати співвідношення дебіторської заборгованості і кредиторської заборгованості;
- вести оперативний контроль за надходженням готівки;
- своєчасно визначати сумнівну заборгованість;
- вести претензійну роботу співпрацюючи з юридичною службою;
- своєчасно надавати платіжні документи;
- припиняти дію договорів з покупцями, що порушують платіжну дисципліну.

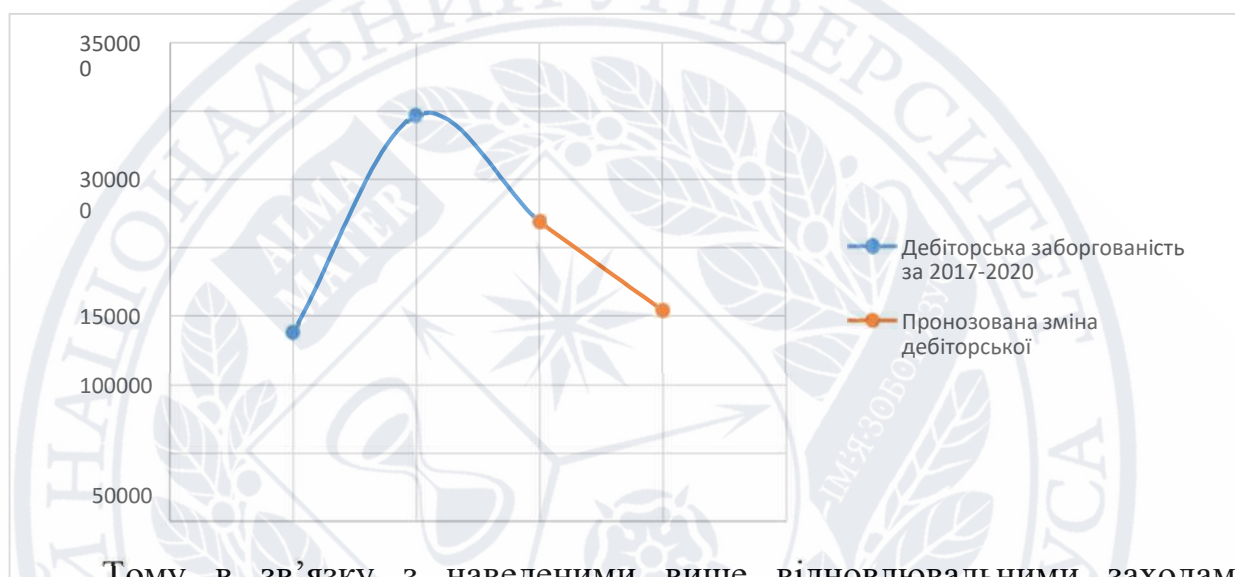
Для того, щоб розрахувати суму готівки, яку компанія може отримати після погашення контрагентом дебіторської заборгованості за рекомендованою процедурою, ми використовуємо метод інтервального прогнозування із використанням стандартного відхилення.

В якості вхідних даних ми використовуємо суму дебіторської заборгованості з 2018 по 2020 рік. Для того, щоб визначити потенційне

зменшення дебіторської заборгованості через виконання рекомендацій, ми розрахували стандартне відхилення за певний період часу та показали графічні очікувані результати на рисунку 3.1.

$$\sigma = \sqrt{\frac{(138347 - 218232,7)^2 + (297325 - 218232,7)^2 + (219026 - 218232,7)^2}{3}} = 64904,92$$

Рисунок 3.2 – Прогноз зменшення дебіторської заборгованості у 2021

Тому в зв'язку з наведеними вище відновлювальними заходами протягом прогнозованого періоду очікується повернення дебіторської заборгованості 64904,92 тис. грн. Дебіторська заборгованість, відповідно, зменшиться на 29,63%.

З метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів та оптимізації оборотних коштів підприємства рекомендується покращити управління запасами. Згідно з табл. 2.1. у 2019 році вартість товарно-матеріальних цінностей порівняно з 2018 роком зросла на 19,14%, а в 2020 році – на 68,05% порівняно з 2019 роком, а вартість основних засобів за цей же період збільшилася на 38%. Це свідчить про те, що зростання запасів перевищує приріст капіталу підприємства, а ліквідність знижується. Тому рекомендується зменшити запаси для вивільнення готівки та підвищити ліквідність, що не відповідає нормативним нормам у таблиці 2.7.

Рекомендується зменшити товарно-матеріальні запаси на складі підприємства на 10%, тим самим збільшивши касовий обсяг ТОВ «Таврія-В». Відобразимо в таблиці вплив змін у структурі введених запасів та дебіторської заборгованості 3.1.

Таблиця 3.1 – Динаміка структури оборотних активів ТОВ «Таврія-В» в результаті запроваджених рекомендацій, тис. грн.

Показник	2020	Прогнозований рік	Відхилення	
			+/-	%
Грошові кошти	31932	124125,92	92193,921	288,72
Запаси	272892	245602,8	-27289	-10
Дебіторська заборгованість	219026	154121,07	-64904,92	-29,63

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Ще одним способом підвищення прибутковості та підвищення ефективності фінансових ресурсів ТОВ «Таврія-В» є вкладення вільних коштів у депозити. Цей метод полягає у виділенні вільних коштів і зарахуванні їх у банк з відсотками протягом певного періоду часу для ефективного використання фінансових ресурсів та отримання прибутку.

На практиці у світі зараз існує понад 30 видів депозитів, які залучають кошти клієнтів, і кожен з них має характеристики повного задоволення потреб клієнтів у здійсненні ощадно-платіжних послуг. Однак депозити поділяються на строкові вклади та вклади до запитання за терміном та порядком зняття коштів.

Депозити до запитання – це кошти, залучені закладами без визначених строків, які поповнюються та використовуються власником відповідно до потреб цих коштів. Ось чому цей вид депозиту є таким важливим серед більшості вкладників. Однак, крім цих переваг, є і недолік – низькі відсоткові ставки. Отже, норма прибутку закладами до запитання буде безпосередньо залежати від суми вкладень та терміну вкладу.

Строкові вклади – це вклади, які вносять грошову суму протягом певного терміну (місяць, шість місяців, рік тощо). При здійсненні таких

вкладень процентна ставка стане вище, але якщо інвестор захоче зняти кошти з рахунку достроково, він втратить можливість отримати прибуток від вкладу.

Тому розглянемо банки, послугами яких користується ТОВ «Таврія-В» [24], та проаналізуємо умови їх депозитів у таблиці. 3,2 [42; 43; 44; 45; 46; 47]. Для порівняння візьмемо для прикладу стандартні види корпоративних депозитів різних фінансових установ.

Таблиця 3.2 - Умови банків по вкладенню коштів на депозит

Назва банку	% по депозиту	Строк вкладу	Форма власності	Виплата відсотків	Інші характеристики
ПАТ "Універсалбанк"	17,25	1 рік	Приватний	Щомісяця	Без можливості поповнення
	17,5			Наприкінці строку	
ПАТ "ПУМБ"	15,5	1 рік	Приватний	Щомісячно, щоквартально, наприкінці строку	Депозит з можливістю поповнення, зменшення суми не передбачається
БАТ "МТБ"	15,8	1 рік	Приватний	Щомісяця	Без можливості поповнення
	15,9			Наприкінці строку	
ПАТ "Державний ощадний банк України"	11	1 рік	Державний	Наприкінці строку	Можливість дострокового розторгнення, без можливості поповнення
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	12	1 рік	Приватний	Щомісяця	Можливість поповнення депозиту, часткового зняття коштів та довгострокового розірвання. Процентна ставка залежить від суми залишку коштів на рахунку.

Джерело: складено автором

Тому, проаналізувавши дані про терміни погашення депозитів різних банків, ми рекомендуємо розподіляти вільні кошти на два види депозитів. Суму вільних коштів слід розділити на дві частини, щоб мати можливість вивести кошти та забезпечити максимальну прибутковість у разі гострої потреби в коштах. Першу частину необхідно внести в ПАТ «Універсалбанк» у вигляді фіксованого вкладу під річну відсоткову ставку 17,5%, оскільки це найвигідніша відсоткова ставка та може забезпечити найвищу віддачу від інвестицій. Решту необхідно внести на депозит до запитання ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», оскільки банк надає вигідні умови та найвищу депозитну ставку за користування інвестиційними коштами, а також може зняти кошти наперед.

Тому в результаті виконання наданих рекомендацій передбачається вивільнення коштів, зниження витрат та збільшення доходів ТОВ «Таврія-В».

Узагальнюючи результати запропонованих заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, ми проаналізували прогнозні фінансові результати товариства з обмеженою відповідальністю «Таврія-В» у таблиці. 3.4.

Таблиця 3.4 – Прогнозований звіт про фінансові результати ТОВ «Таврія-В» тис. грн.

Стаття	2020	Прогнозований рік	Відхилення	
			+/-	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1408209	1408209	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	-1230897	-1230897	0	0
Валовий: прибуток	177312	177312	0	0
Інші операційні доходи	429485	429485	0	0
Адміністративні витрати	-61705	-61705	0	0
Витрати на збут	-258928	-258928	0	0
Інші операційні витрати	-94698	-94698	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	191466	191466	0	0
Інші фінансові доходи	9	68,36875	59,37	659,65
Інші доходи	7759	7759	0	0
Фінансові витрати	-146928	-126412	20516	-13,96

Продовження таблиці 3.4

Інші витрати	-3185	-3185	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	49121	69696,37	20575,37	41,89
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-8842	-12545,35	-3703,35	41,88
Чистий фінансовий результат: прибуток	40279	82241,72	41962,72	104,18
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,029	0,058	0,03	104,18

Джерело: складено автором

Отже, за рахунок виконання рекомендацій щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів за 2018 рік очікується збільшення прибутку на 41 962 700 грн. Або 104,18%, збільшивши рентабельність підприємства на 3%.

Висновки до розділу 3

Фінансовий план – це процес формування фінансових планів, фінансових нормативів і нормативів різного змісту та призначення відповідно до завдань і об'єктів плану для забезпечення подальшого розвитку економіки підприємства.

Метою фінансового планування є ефективне управління фінансовими ресурсами, яке ґрунтується на прогнозуванні потенційних грошових потоків та визначенні майбутнього обсягу фінансових ресурсів та резервів готівки, які використовуються для реалізації діяльності та досягнення корпоративних стратегічних цілей.

З метою підвищення ефективності використання корпоративних фінансових ресурсів рекомендуємо запровадити поточне та оперативне фінансове планування для контролю грошових потоків та планування майбутніх витрат і доходів. Інструментом фінансового планування є метод складання бюджету та платіжного календаря. З точки зору методики реалізації рекомендацій фінансового планування, очікується, що протягом прогнозного

року буде оптимізовано використання фінансових ресурсів та зменшаться фінансові витрати підприємства.

Оптимізація структури корпоративних фінансових джерел підвищить рівень фінансової незалежності та знизить вартість виплати відсотків за позиками, а в довгостроковій перспективі підвищить прибутковість підприємства.

З метою підвищення рівня ліквідності та підприємницької діяльності підприємству рекомендується зменшити складські запаси. Для стягнення дебіторської заборгованості також потрібно використовувати деякі процедури.

Нарешті, частину вільних грошових ресурсів рекомендується вкладати на депозити, оскільки прибутковість підприємств низька, а найкращим рішенням є отримання прибутку за рахунок відсотків. Щоб мінімізувати ризик нестачі грошових коштів для погашення строкових зобов'язань, необхідно диверсифікувати депозитний портфель та інвестувати частину коштів у депозити до запитання.

ВИСНОВКИ

Фінансові ресурси підприємства — це сукупність усіх високоліквідних активів, якими підприємство управляє, виконує свої фінансові зобов'язання та розширює відтворення.

Адекватне та ефективне використання фінансових ресурсів забезпечує фінансову стійкість, платоспроможність, виробничу стабільність підприємства, а також можливість розширення підприємства та достатній рівень матеріальних ресурсів.

Джерела фінансових ресурсів поділяються на дві категорії — власні та позикові.

Для вивчення теми роботи я обрав ТОВ «Таврія-В», яке є однією з найбільших торгових мереж в Україні.

Згідно з результатами фінансового аналізу, фінансовий стан підприємства не є ідеальним, а підприємство спирається на позикові кошти і не може погасити всі поточні зобов'язання. На балансі підприємства недостатня ліквідність і висока ймовірність банкрутства. Незважаючи на погане фінансове становище підприємства, воно як і раніше прибуткове, стабільне та нарощує виробництво.

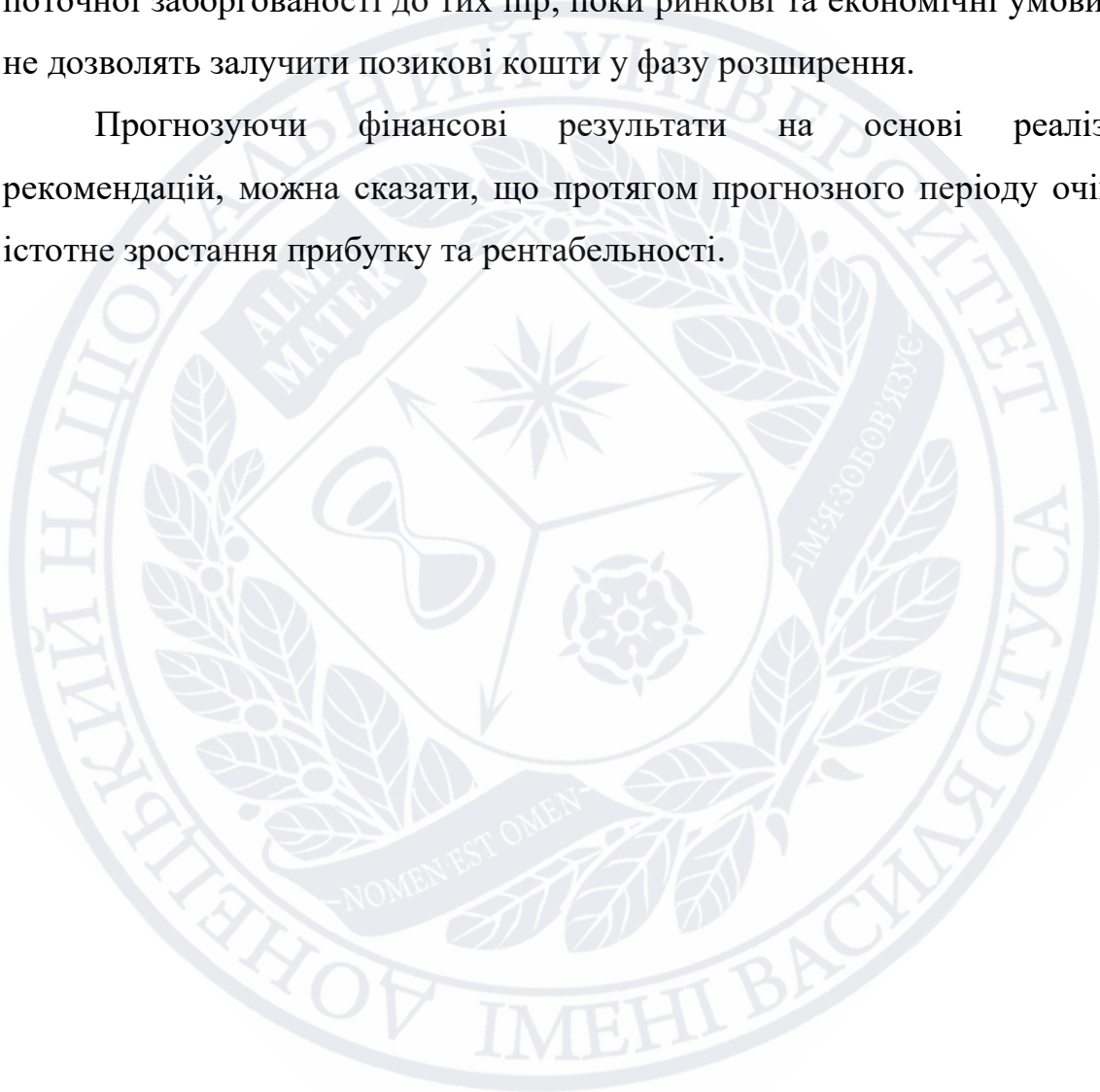
Протягом звітного періоду активи підприємства зросли переважно за рахунок збільшення оборотних активів. І навпаки, збільшення оборотних активів відбувається переважно за рахунок збільшення дебіторської заборгованості, що свідчить про низьку ефективність роботи фінансового відділу та контрагентів.

Рентабельність і оборотність капіталу знаходяться на нормальному рівні, але мають тенденцію до зниження протягом досліджуваного періоду.

Кореляційно-регресійний аналіз показує, що такі фактори, як дебіторська заборгованість, поточні зобов'язання та фінансові витрати негативно пов'язані з чистим прибутком компанії, але не дуже тісно, що свідчить про неефективність використання фінансових ресурсів і незбалансованість роботи фінансового відділу.

З метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємств рекомендується запровадити поточні та операційні фінансові плани, скоротити товарні запаси, зменшити дебіторську заборгованість, виділити вільні кошти на депозити. Сьогодні прибутковості підприємства недостатньо для надання позикових коштів, загальна стратегія компанії може передбачати підвищення рівня фінансової незалежності за рахунок покриття поточної заборгованості до тих пір, поки ринкові та економічні умови країни не дозволять залучити позикові кошти у фазу розширення.

Прогнозуючи фінансові результати на основі реалізованих рекомендацій, можна сказати, що протягом прогностичного періоду очікується істотне зростання прибутку та рентабельності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Борисов А.Б. Большой экономический словарь. М.: Книжный мир, 2001. 895 с.
2. Лайко П., Мних М. Фінанси підприємств: підручник для студ. вузів. Київ: Знання України, 2014. 428 с.
3. Василик О. Теорія фінансів: підручник. Київ: НІОС, 2018. 416 с.
4. Поддєрьогін А., Білик М., Буряк Л. та ін. Фінанси підприємств: підручник / за ред. А. Поддєрьогіна. 7-ме вид. Київ: КНЕУ, 2018. 552 с.
5. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави: Монографія. К.: “НІОС”, 2017. 176 с.
6. Загородній, А. Г. Фінансовий словник / Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. К.: Знання, КОО, 2017. 404 с.
7. Азаренкова Г. Фінанси підприємств: Навч. посібник / Г. Азаренкова, Т. Журавель, Р. Михайленко. К.: Знання-Прес, 2014. 291 с.
8. Пройда-Носик Н.Н., Грабарчук С.С. Фінансові ресурси підприємства. *Фінанси України*, 2015. №1. С. 96–103.
9. О. В. Хлистова. ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ 2005.
10. Теорія Модільяні-Мілера. URL: https://studme.org/254621/finansy/teoriya_modilyani_millera_theory
11. Марцин В.С. Економіка торгівлі: Підручник / В.С. Марцин. – Київ: Знання, 2008. – 603 с.
12. Власова Н., Круглова О., Безгінова Л. Фінанси підприємств: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 271 с.
13. Хрущ Н.В. Аналіз та оцінка рівня прибутковості фінансових ресурсів підприємства. *Економіст*, 2019. № 7. С. 28–31.
14. Гудзь О. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2017. 578 с.
15. Стецюк П. Теорія та практика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2018. 386 с.
16. Бланк І. О. Управління формуванням капіталу / І. О. Бланк К.:

Ельга, 2016. 512 с.

17. Опарін В. Фінансові ресурси: проблеми визначення та розміщення. Вісн. Нац. банку України, 2017. № 5. С. 10–11.

18. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями: Монографія / Федосов В., Опарін В., Львовчкін С.; За ред. В. Федосова. К.: КНЕУ, 2018. 387 с.

19. *ЛІКВІДНІСТЬ* //Юридична енциклопедія : Ю. С. Шемшученко К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2016. 672—768 с.

20. Аналіз фінансового стану підприємства. URL: <http://www.ekonomikam.com/ecfins-1296-3.html>

21. Аналіз ліквідності балансу. URL: https://pidruchniki.com/88235/menedzhment/analiz_likvidnosti_balansu.

22. Мец, В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства. В. О. Мец. К.: Вища шк., 2019. 278 с.

23. Коробов, М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства. М. Я. Коробов. К.: Знання, 2017. 294 с.

24. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон Тернопіль:, ТНЕУ, 2016. 304 с.

25. Економічні показники діяльності підприємства. URL: <http://ekon.in.ua/ekonomichni-pokazniki-diyalenosti-pidpriyemstva-ta-shlyahiyih.html>.

26. Мартиненко В.П. Стратегія життєздатності підприємств промисловості: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2016. – 328 с.

27. Опис бізнесу ТОВ «Таврія-В». URL: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/115061/156/templ>.

28. Інформація про зобов'язання та забезпечення емітента. URL: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/115061/168/templ>.

29. Інформація про осіб, послугами яких користується емітент. URL: <https://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/115061/153/templ>.

30. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ: «Центр навчальної літератури», 2014. 460 с.
31. Шеремет А.Д. Фінанси підприємств. Інфра-М, 2016. 517 с.
32. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах. Видавець Іванченко І. С., 2013. 146 с.
33. Фінансове планування і контроль на підприємстві. URL: https://msn.khnu.km.ua/pluginfile.php/188840/mod_resource/content/1/tem%2013.htm.
34. Методи планування. URL: https://studme.com.ua/15600610/finansy/metody_planirovaniya.htm
35. Норматив. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Норматив>
36. Економіка підприємства: навчальний посібник. Національний університет ім. Т. Г. Шевченка. К.: Знання, 2017. 335 с.
37. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. О.О. Орлов. К.: Скарби, 2018. 336 с.
38. Бюджетування як інструмент управлінського контролю та види бюджетів. URL: https://pidruchniki.com/1367062253306/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/byudzhetyvannya_kontrol_vitrat_dohodiv_fansovih_rezultativ_diyalnosti_pidpriyemstva.
39. Кармінський А.М. Упровадження бюджетування на вітчизняних підприємствах Фінанси України. 2018. № 4. С. 45-50.
40. Платіжний календар, управління грошовими потоками. URL: <https://www.intalev.ua/ua/services/platezhnyy-kalendar.php>.
41. Шеремет А.Д. Фінанси підприємств: менеджмент і аналіз : ИНФРА-М, 2016. 536 с.
42. Музиченко А.О. Методи оптимізації структури фінансових ресурсів *Економіка*. Фінанси. Право (укр.), 2015. № 6. С. 12-16.
43. Характеристика методів регулювання та оптимізації структури капіталу корпорації. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2927>.
44. Оптимізація структури капіталу акціонерних товариств. URL:

http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/14101/1/8_4956_Vis_725_Ekonomika.pdf.

45. Управління дебіторською заборгованістю. URL: <https://lektsii.org/2-3252.html>.
46. Депозитна лінія. URL: <https://www.universalbank.com.ua/deposit-line>.
47. Класичні депозити. URL: https://b2b.pumb.ua/deposit/classic_deposit
48. Депозитна лінія. URL: https://www.sberbank.ua/invest_funds/view/3/
49. Депозити. URL: <https://mtb.ua/business/deposits>.
50. Депозити. URL: <https://www.oschadbank.ua/ua/corporate/deposit>.
51. Таблиця депозитів. URL: <https://www.aval.ua/korporativnim-kliiyentam/depoziti/tablica-depozitov>.
52. Закон України про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо пасивних доходів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1588-18/paran23>.
53. Солоненко Ю. В. Інтернаціоналізація сімейного бізнесу: сутність процесу та чинники впливу. *Економіка і організація управління*. Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця: ДонНУ, 2018. Вип. 2 (30). С. 84–91. <https://jeou.donnu.edu.ua/article/view/6021>
54. Трегубов О.С., Лісовий Д.І. Резерви підвищення ефективності управління формуванням доходів і прибутку підприємства. *Економіка і організація управління*. №3-4 / 2019. С. 281-287.
55. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств К.: КНЕУ, 2017. 571с.
56. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств К.: КНЕУ, 2017. – 546 с.
57. Пройда – Носик Н. Н. Фінансові ресурси підприємства Фінанси України 2017. №1. С. 96 – 103.
58. Рендович П. М. Теоретико-ретроспективні підходи до поняття «фінансові ресурси» Формування ринкових відносин в Україні. 2017. № 9. С. 38-42.
59. Романенко О. Р. Фінанси / О. Р. Романенко. К.: ЦНЛ, 2016. 312 с.
60. Савчук. В. П. Практическая энциклопедия. Финансовый менеджмент К. : Изд. Дом «Максимум», 2015. – 884 с.

61. Савчук В. П. Стратегії і технології управління фінансами підприємства Фінансова консультація. 2018. № 22. С. 4–9.
62. Слюсаренко К. В. Проблеми формування та використання фінансових ресурсів підприємств України в сучасних умовах господарювання Молодий вчений. 2015. С. 84 91.
63. Тігова Г.М. Аналіз фінансової звітності К.: Центр учбової літератури, 2017. 268 с.
64. Фінанси : Тернопіль : Карт-Бланш, 2018. 357 с.
65. Фінансовий словник. – К.: Знання, 2019. С. 404.
66. Хачатурян С. Сутність фінансових ресурсів та їх класифікація Фінанси України. 2019. № 4. С. 77 – 81.
67. Чупіс А. В. Ефективність використання фінансових ресурсів підприємства. Суми: Козацький вал, 2017. 28 с.
68. Чупіс А. В. Оцінка, аналіз, планування фінансового середовища: Довкілля, 2015. 368 с.
69. Бойко Є. М. Сучасний стан та проблеми процесу формування фінансових ресурсів підприємства в Україні Молодий вчений. 2016. № 5. С. 15-16.
70. Горбатенко А. А. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств в Україні. *Економічний вісник Переяслав Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди*. 2019. С. 195- 201

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	10876	22166	0
первісна вартість	1001	21013	31860	0
накопичена амортизація	1002	10137	9694	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	33848	11768	0
Основні засоби:	1010	520295	644905	0
первісна вартість	1011	769600	955796	0
знос	1012	249305	310891	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	964387	947220	0
первісна вартість	1016	1136249	1149367	0
знос	1017	171862	202147	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	1529406	1626059	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	163293	136296	0
Виробничі запаси	1101	19802	3796	0
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	143491	132500	0

Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	77207	58166	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	80401	77398	0
за виданими авансами				
з бюджетом	1135	11644	1435	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6613	1348	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	23512	16819	0
Готівка	1166	71	582	0
Рахунки в банках	1167	6626	4742	0
Витрати майбутніх періодів	1170	228	344	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:	1181	0	0	0
резервах довгострокових зобов'язань				
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	16994	34749	0
Усього за розділом II	1195	379892	326555	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	1909298	1952614	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	24000	24000	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	900293	0
Додатковий капітал	1410	900293	0	0

Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-74781	-36525	0
Неоплачений капітал	1425	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	849512	887768	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	735377	656594	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (напочаток звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початокзвітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початокзвітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	735377	656594	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	28492	547	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями				
за товари, роботи, послуги	1615	176307	228731	0
за розрахунками з бюджетом	1620	870	2197	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	540	722	0
за розрахунками зі страхування	1625	87	92	0
за розрахунками з оплати праці	1630	869	882	0
за одержаними авансами	1635	95528	141149	0

за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	22256	34654	0
Усього за розділом III	1695	324409	408252	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	1909298	1952614	0

Додаток Б

Звіт про фінансові результати за 2018 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1483119	1372646
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-1209882	-1146222
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	273237	226424
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	342289	308955
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	-46734	-48627
Витрати на збут	2150	-225076	-166117
Інші операційні витрати	2180	-135027	-140193

Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	208689	180442
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	11	256
Інші доходи	2240	26	650
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	-166320	-153169
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	0	-600
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	42406	27579
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-4150	-1351
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	38256	26228
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	0

Додаток В

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	22166	31952	0
первісна вартість	1001	31860	50916	0
накопичена амортизація	1002	9694	18964	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	11768	32478	0
Основні засоби:	1010	644905	715036	0
первісна вартість	1011	955796	1098573	0
знос	1012	310891	383537	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	947220	1265134	0
первісна вартість	1016	1149367	1499115	0
знос	1017	202147	233981	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств				
інші фінансові інвестиції				
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	1626059	2044600	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	136296	162389	0
Виробничі запаси	1101	3796	7782	0
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	132500	154607	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0

Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	58166	144904	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	77398	124068	0
за виданими авансами				
з бюджетом	1135	1435	26371	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	322	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1348	1982	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	16819	30536	0
Готівка	1166	582	229	0
Рахунки в банках	1167	4742	11301	0
Витрати майбутніх періодів	1170	344	4945	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:	1181	0	0	0
резервах довгострокових зобов'язань				
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	34749	46800	0
Усього за розділом II	1195	326555	541995	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	1952614	2586595	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	24000	24000	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	900293	1210243	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-39168	27911	0
Неоплачений капітал	1425	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	885125	1262154	0

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	656594	715452	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	656594	715452	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	547	472	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями				
за товари, роботи, послуги	1615	228731	270338	0
за розрахунками з бюджетом	1620	4840	2272	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	722	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	92	78	0
за розрахунками з оплати праці	1630	882	936	0
за одержаними авансами	1635	141149	181762	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	34654	153131	0
Усього за розділом III	1695	410895	608989	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	1952614	2586595	0

Додаток Г

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2019 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1565353	1483119
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-1339723	-1209882
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	225630	273237
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	375944	342289
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	-52991	-46734
Витрати на збут	2150	-220530	-225076
Інші операційні витрати	2180	-96663	-135027
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	231390	208689

Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	6	11
Інші доходи	2240	208	26
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	-149800	-166320
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	0	0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	81804	42406
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-14725	-4150
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності післяоподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	67079	38256
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	0

Додаток Д

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	31952	33285	0
первісна вартість	1001	50916	62384	0
накопичена амортизація	1002	18964	29099	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	32478	25063	0
Основні засоби:	1010	715036	893058	0
первісна вартість	1011	1098573	1358581	0
знос	1012	383537	465523	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	1265134	1286338	0
первісна вартість	1016	1499115	1553687	0
знос	1017	233981	267349	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств				
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	2044600	2237744	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	162389	272892	0
Виробничі запаси	1101	7782	32846	0
Незавершене виробництво	1102	0	0	0
Готова продукція	1103	0	0	0
Товари	1104	154607	240046	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	144904	38660	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	124068	151370	0
за виданими авансами				
з бюджетом	1135	26371	25679	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	322	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1982	3317	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	30536	31932	0
Готівка	1166	229	2807	0
Рахунки в банках	1167	11301	2740	0
Витрати майбутніх періодів	1170	4945	23770	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:	1181	0	0	0
резервах довгострокових зобов'язань				
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	46800	36737	0
Усього за розділом II	1195	541995	584357	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	2586595	2822101	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	24000	30000	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	1210243	1312513	0
Додатковий капітал	1410	0	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	27911	68190	0
Неоплачений капітал	1425	0	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0	0
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	1262154	1410703	0

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	715452	863959	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	715452	863959	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	472	19949	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями				
за товари, роботи, послуги	1615	270338	268289	0
за розрахунками з бюджетом	1620	2272	4857	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	78	172	0
за розрахунками з оплати праці	1630	936	1313	0
за одержаними авансами	1635	181762	173055	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	153131	79804	0
Усього за розділом III	1695	608989	547439	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	2586595	2822101	0

Додаток Е

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2020 рік

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1408209	1565353
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-1230897	-1339723
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	177312	225630
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	429485	375944
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	-61705	-52991
Витрати на збут	2150	-258928	-220530
Інші операційні витрати	2180	-94698	-96663
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	191466	231390
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	9	6
Інші доходи	2240	7759	208

Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	-146928	-149800
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	-3185	0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	49121	81804
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-8842	-14725
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	40279	67079
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	0	0

